

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII.
Štev. 195

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3, tel. 280
POŠTNI ČEKOVNI RACUN 11.409

Maribor, ponedeljek 28. avgusta 1939

NAROČNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1.—

Navdušen sprejem hrvatskih ministrov v Beogradu

Prestolnica je na izredno prisrčen, bratski način sprejela predstavnike Hrvatov v svoji sredi

BEOGRAD, 28. avg. PODPREDSEDNIK MINISTRskega SVETA DR. VLADIMIR MAČEK JE PRISPEL DANES Z NOVO IMENOVANIMI HRVATSKIMI MINISTRI V BEOGRAD. NA POSTAJI JE PREDSTAVNIKE HRVATOV SPREJEL PREDSEDNIK VLADE CVETKOVIĆ, OSTALI ČLANI KABINETA IN MNOGOŠTEVILNO OBČINSTVO. OB IZSTOPU IZ VLAKA IN DALJE PO MESTU SO BILI HRVATSKI MINISTRI DELEŽNI NAVDUŠENIH MANIFESTACIJ OBČINSTVA, KI JE S TEM DAJALO DUŠKA SVOJEMU VESELJU, DA JE PO SREČNO ZAKLJUČENEM SPORAZUMU UČAKALO ZGODOVINSKI DAN SODELOVANJA HRVATOV PRI SKUPNIH NAPORIH ZA SPLOŠNI PROCVIT JUGOSLAVIJE. BEOGRAD JE DANES POKAZAL SVOJE PRAVO BRATSKO SRCE DO HRVATOV, SPREJEM JE NAPRAVIL NA VSE PRISOTNE NAJGLOBLJI VTIS.

Mussolini predlaga konferenco

V Rimu naglašajo zmernost, ki jo kažeta Anglija in Francija — Konferenca petorice velesil naj reši spore med Nemčijo in Poljsko

RIM, 28. avg. Havas. Neprestani telefonski stiki med Hitlerjem in Mussolini-
jem ter dejstvo, da je nemški veleposlanik v Rimu, Mackensen, že štirikrat obiskal
italijanskega ministrskega predsednika, daje slutiti, da se pripravlja v Rimu odlo-
čilna akcija. Politični rimski krogi naglašajo, da kažeta Anglija kakor Francija v
zadnjih dneh precejšnjo zmernost, ki da jo je treba upoštevati. Italijanska diplo-
macija ne bo opustila prilike, da tudi izven Rooseveltove poslanice, ki jo hoče
kancelar Hitler obiti s svojim predlogom, pomirjevalno vpliva na mirovni razvoj
nadaljnjih dogodkov.

LONDON, 28. avg. VSI LISTI PRINAŠAJO Z VELIKIMI NASLOVI IN MA-
STNIM TISKOM ŽIVAHNO DIPLOMATSKO PRIZADEVANJE, KI GA KAŽE
V RESNEM SEDANJEM TRENUTKU ITALIJA. NAGLAŠAJO, DA JE MUSSO-
LINI ŽE NEKAJKRAT REŠIL EVROPO PRED KATASTROFO VOJNE IN DA
PRIPRAVLJA TUDI ZDAJ DIPLOMATSKO AKCIJO, KI BO OB DVANAJSTI
URI NAŠLA IZHOD IZ ZELO TEŽKEGA POLOŽAJA. MUSSOLINI NAMERAVA
PREDLOŽITI SKLICANJE KONFERENCE PETORICE VELESIL, KI NAJ BI
SE RESNO LOTILA GDANSKEGA PROBLEMA IN SPORA MED NEMČIJO IN
POLJSKO SPOLOH.

RIM, 28. avg. Mussolini je poslal četrto
pismo Hitlerju v teku treh dni. Angleški
veleposlanik sir Percy Lorraine je bil pol
ure pri grofu Ciano. Rimski listi pravijo,
da je odgovornost za eventualno vojno na
strani Velike Britanije. Gayda pravi, da
je še malo časa ostalo za rešitev miru,
ker se že preliva kri na poljski mej. Dru-
gače pa je bila nedelja v Italiji zelo mirna.
Iz Rima je šlo celo 40 izletniških vlakov
na različne kraje Italije. Davi pa so se v
Rimu pojavili prvi znaki obrambe proti
zračnim napadom.

TORONTO, 28. avg. Kanadski predsed-
nik Mackenzie King je prejel odgovor
Mussolinija na njegov mirovni poziv.
Mussolini pravi, da je bil vedno za pra-
vičen mir in da tudi zdaj ne bo opustil
naporov.

Varnostni ukrepi v Franciji

Vsi komunistični listi so ukinjeni — Priprave za iz-
praznitev Pariza

PARIZ, 28. avg. Stefani. Daladier je
sprejel poljskega veleposlanika in mu
sporočil predloge, ki jih nameravata An-
glija in Francija poslati Hitlerju. Francija
je sprejela svoje sklepe po posvetovanju
Daladierja z Bonnetom, generalom Wey-
gandom ter poslanikoma USA in Romu-
nije. Bonnet je imel daljši razgovor z
belgijskim poslanikom. V pariških urad-
nih krogih trdijo, da se Hitlerjevi pred-
logi ne nanašajo samo na Gdansk, temveč
na vse pereče svetovne probleme, poseb-
no na reorganizacijo odnošajev z velesi-
lami in novo razdelitev kolonij. Nekateri
krogi še vedno goje nade na mirno po-
ravnavo. Sodijo namreč z ozirom na ne-
prestano posvetovanja v Londonu, da bi
angleška vlada, če bi Hitlerjevi predlogi
bili nesprejemljivi, načrt nemškega kan-

celarja za izhod iz zagate takoj zavrnila.
V vsej Franciji pa medtem vneto nade-
lujejo z vojnimi pripravami, država se
noče pustiti iznenaditi. Nad Parizom,
Marseilleom in drugimi večjimi mesti je
prepovedano letanje tako francoskim ka-
kor tujim letalom. Policija je prepovedala
vse komunistične dnevnike in tednike v
vsej Franciji. Vsi profesorji in učitelji pa-
riških šol so bili poklicani s počitnic in
stavljeni prosvetnemu ministrstvu na
razpoložanje. Vsi nemški državljani so iz
Tunisa odpotovali v Tripolis, v italijan-
sko kolonijo.

PARIZ, 28. avg. V predmestjih je polno
vojaških transportov in čet, ki se odpravl-
jajo na kolodvore. Prometni minister je
pozval prebivalce, ki nimajo v prestolnici
nujnega posla, da se takoj izselijo, dokler

je še čas. Vsi šolarji so davi ob 8. dobili
navodila, kam morajo odpotovati.

P. E. FLANDIN

PARIZ, 28. avg.
Daladier je včeraj
konferiral z genera-
lom Gamelinom in
komandantom mor-
narice, admiralom
Darlanom in bivšim
ministrskim pred-
sednikom Flandi-
nom.

Krušne karte v Nemčiji

BERLIN, 28. avgusta. Včeraj in danes
se zbira stotine ljudi pred kancelarstvom
Rajha v nadi, da bodo kaj videle. Med-
tem so bili radovedneži vprav včeraj raz-
očarani, ker ni bilo tolikšne živahnosti
kakor prejšnji dan. Vse je v pričakovanju
odgovora, ki ga prinese angleški velepo-
slanik Henderson iz Londona. Po mestu
so začeli deliti karte za prehrano. So to
velike rdečkaste karte s kuponskimi li-
stiči. Oblasti pomirjujejo razburjenje, da
je ta ukrep samo zaradi racionalnejše po-
razdelitve prehrane. Na železniških po-
stajah je povsod polno rezervistov, ki jih
prevažajo vlaki v vse smeri. Tujci čakajo,
da jih zadnji mednarodni vlaki potegnejo
do mej, kjer se bodo preselili na lokalne
vlake. Vsa pozornost nemške javnosti je
obrnjena na London. Ugleden politik Ber-
lina je dejal: »Zdaj dalje mešamo karte.
Igra se nadaljuje!«

VAŽNA SEJA V ANKARI

ANKARA, 27. avg. Za danes popoldne
je napovedana važna seja vlade. Vsi mi-
nistri so že v Ankari.

TANGER, 27. avg. Potniki, ki so pri-
speli iz Gibraltarja pripovedujejo, da so
angleške oblasti naročile italijanskim dr-
žavljanom, da takoj zapustijo Gibraltar.
Prepovedan je tudi pristanek italijanskih
ladij in parnikov.

ŠPANIJA ZA NEVTRALNOST

MADRID, 27. avg. Politični krogi sma-
trajo, da bo ostala Španija v primeru
vojne v Evropi popolnoma nevtralna. Cau-
dillo ne bo toliko nespameten, da bo vr-
gel Španijo v novo prelivanje krvi. Sedaj
je edini smoter Španije rekonstrukcija vse
ga, kar je bilo v Španiji med državljansko
vojno porušeno.

Ostavka japonske vlade

NOVO VLADO SEŠTAVLJA GENERAL. — KRVAVI BOJI NA MONGOLSKO-
MANDŽURSKI MEJI SE NADALJUJEJO.

TOKIO, 28. avgusta. Davi je baron Hi-
ranuma, predsednik japonske vlade, iz-
ročil mikado ostavko svoje vlade. V
ostavki je rečeno, da ustvarja rusko-nem-
ški pakt novo situacijo v Evropi in je za-
rad tega potrebna tudi temeljita izpre-
memba japonske politike v Evropi. Ce-
sar je ostavko sprejel, dosedanja vlada
vrši posle dalje. Novi kabinet sestavlja
general Nobujukijabe. V novi vladi ne
bo morda nobene osebnosti iz prejšnje-
ga kabineta.

TOKIO, 28. avgusta. Havas. List »Aša-
hi Shinbun« javlja iz Hailarja, da sta 20.
avgusta dve motorizirani sovjetsko-mon-

golski diviziji prešli reko Kalko in prodrli
15 kilometrov daleč in ogražali japonske
čete z boka. Po hudih bojih se je pojače-
nim japonskim četam posrečilo, da so 24.
avgusta izvedle močno protiofenzivo. Boji
trajajo dalje.

POVRATEK GENERALOV.

KJEVENHAVEN, 28. avgusta. Havas.
Angleška in francoska delegacija, ki sta
se pogajali v Moskvi, sta prispeli preko
Helsinki semkaj. Jutri bodo vojaški stro-
kovnjaki nadaljevali svojo pot v London
in Pariz.

MANIFESTACIJE ZA OS.

BUDIMPEŠTA, 28. avgusta. MTI. V
zvezi z včerajšnjimi manifestacijami čla-
nov streljastih kljukastih križcev javlja
policija uradno, da se je blizu 200 do 300
članov te organizacije zbralo pred ita-
lijanskim poslaništvom in navdušeno vzkli-
kalo Mussoliniju in Hitlerju. Zatem so se
člani zvrli v demonstrativen sprevod in
vzklikali po mestu. Podobne manifestacije
so bile tudi v drugih mestih Madžarske.
Policija je demonstrante povsod razgnala
in zaprla 66 oseb, ki so v preiskavi.

Avstralija : Jugoslavija 4:1

NEW YORK, 27. avg. AVSTRALIJA SE JE PLASIRALA V FINALE ZA DA-
VISOV CUP Z AMERIKO. PRI VČERAJSNJIH IGRAH JE BROMWICH PRE-
MAGAL MITIČA S 6:1, 6:3, 6:2, QUISTPA KUKULJEVIČA S 6:2, 6:3 in 6:4.

Hitler za omejitev spora le na Poljsko

V pričakovanju Hitlerjevega odgovora na angleške predloge — Diplomatska akcija med Hitlerjem in Daladierjem — Hitler: Ne glede na izid vojne bo Poljska izgubljena — Francija in Italija odklanjata, da ne bi izpolnili obveznosti do Poljske

BERLIN, 28. Kancelar Hitler je med drugim odgovoril Daladierju: »Versajski diktat je bil neznosen. Noben Francoz, ki ima količkar vesti, bi ne mogel ravnati druga-

če, kakor sem ravnal jaz, Poljski vladi sem stavil enkratno ponudbo. Če bi Anglija, namesto da vodi kampanjo proti Nemčiji, nagovarjala Poljsko k pameti, bi imeli po 25. letih v Evropi mir. Poljska javnost pa je v prepričanju, da se bosta Anglija in Francija borili zanjo, postavila zahteve, ki se lahko označijo za smešno budalost. Odrekali smo se Alzaciji Loreni, da preprečimo nadaljnje prelivanje krvi naših dveh narodov. Nerazdružljivo je z nemško častjo, da bi se odrekli dvema milijonom svojih rojakov. Gdansk in koridor morata nazaj k Nemčiji. Makedonske razmere na naši vzhodni meji morajo prenehati. Jaz se borim s svojim narodom za odstranitev krivice, vi pa se borite za ohranitev te krivice. Ne glede na to, kako se bo vojna končala, bo Poljska tako ali tako izgubljena. Če bosta morala naša dva naroda stopiti v krvavo borbo, bo bržkone tudi za mene, ne vidim pa nobene možnosti, da bi se vplivalo na Poljsko, naj izvrši korekturo svoje politike.«

Maribor, 28. avgusta.

Ze tretje leto prireja »Svetovna akademska zveza za mir, svobodo in kulturo« svoj kongres, na katerem naj bi se reševala aktualna akademska vprašanja, kjer naj bi se začrtavale smernice delovanja akademikov po vsem svetu, se utirala pot v močni atmosferi sedanjosti, ki jo preveva bojaželjni duh.

»Ni primernejšega trenutka za tako konferenco kot je 150 letnica velike francoske revolucije« — je porekel pariški univ. prof. H. Langier, 200 prisotnim akademikom-delegatom 35 držav, z vsega sveta.

Po otvoritvenih govorih je pozdravil kongres prof. Wallon, ki je zlasti poudaril, da je mladina danes najbolj ogroženi element naroda, kar se posebno opaza pri akademikih. Dalje sta kongres pozdravila znani angleški liberalist E. Simon ter čilenski poslanik v Parizu Marin. Sledijo predstavniki raznih delegacij (angleška, kitajska — posebno burno pozdravljena ter indijska). Vsi govorniki so naglašali eno poglavitnih nalog vseh akademikov sveta, da čuvajo velike ideale demokracije. Prečitana je bila tudi, ob navdušenem aplavzu, brzojavka, ki jo je naslovil na kongres iz Londona bivši prezident CSR dr. Beneš.

Prvo točko programa je predstavljala tema: »Univerze v obrambi demokracije in naroda«, ki jo je sprožil newyorški delegat H. Witt. Iz njegovega govora povzemamo mišljenje ameriških študentov, da statična demokracija ne more dolgo kljubovati sunkom reakcije. Obramba demokracije zahteva krepko borbo za uresničenje enakosti, ekonomske sigurnosti ter popolne politične svobode (v slednji je postavil angleški govornik Simon duhovito paralelo: svoboda sliči čisto zraku, ki nas povsod obdaja, ne vidimo pa ga nikoli.).

Dopolodne naslednjega dne so izpolnili govori in pozdravi ameriške, belgijske in bolgarske delegacije ter predstavnika judovske univerze v Palestini. Na popoldanskem sestanku je sir E. Simon otvoril debato o temi: »Kaj znači za nas danes demokracija in današnja vrednost načel francoske revolucije?« Obravnaval je različne njene definicije ter njeno pojmovanje v očeh intelektualca z ene ter preprostega človeka z druge strani, ki ima kljub temu

LONDON, 28. avg. DNB. »Press Association« javlja, da se bo Henderson danes vrnil z odgovorom angleške vlade Hitlerju z letalom v Berlin. Ako bo Hitlerjev odgovor na to sporočilo prišel še v teku današnjega dne, se bo angleški parlament jutri ponovno sestel in poslušal izjavo Chamberlaina o stališču Velike Britanije.

VARŠAVA, 28. avg. V uradnih krogih pravijo, da akcija sira Neville Hendersona zadeva samo Nemčijo in Anglijo, nikakor pa ne Poljske. Daladierjevo pismo Hitlerju je bilo sprejeto z odobravanjem.

BERLIN, 28. avg. Kancelar Hitler je imel sestanek s poslanci nemškega rajstaga. Ne ve se, o čem je bilo govora.

LONDON, 27. avg. Chamberlain je večeraj sprejel voditelja opozicije Greenwooda. Z njim bo imel tudi danes konferenco. Na dalje je bil sprejet tudi francoski veleposlanik Corbin.

WASHINGTON, 28. avg. Cordell Hull in Sumner Welles sta dolgo konferirala. Roosevelt je detaljno obveščen o položaju v Evropi.

LONDON, 28. avg. Havas. Diplomatski urednik »Press Association« poroča, da prevladuje v londonskih krogih vtis, da se politični položaj niti malo ni izpremenil. Zbežšanja ali poslabšanja napetosti ni pričakovati, dokler ne prejme Hitler odgovor angleške vlade, ki ga prinaša Henderson. Šele tedaj bo kriza dosegla vrhunec. Treba je poudariti, da ima Hitlerjevo sporočilo Angliji bolj značaj izmenjave misli, kakor pa konkretnih predlogov. Tako ni bil tudi glede Gdanske stavljen noben stiliziran predlog s strani Nemčije.

Sestanek med Hendersonom in Hitlerjem je trajal 70 minut. Ves čas je govoril vedno le Hitler o svojih načrtih. Dokument, ki ga je Hitler poslal Angliji, je zato precej obširen, izčrpen. Sodijo, da se Hitler ni dotaknil le nemško-poljskih, pa nemško-ruskih odnosov, temveč je v zvezi z Gdanskom tolmačil obče zahteve Nemčije v Evropi ter angleško-nemške in angleško-poljske odnose. Anglija se ne bo v svojem odgovoru dotaknila le Hitlerjevih točk, temveč bo tolmačila svoje obče poglede na evropsko politiko in njene dane obveznosti. Pisec dostavlja, da je na podlagi tega pričakovali, da bo Hitler odgovoril že danes in da bo angleški parlament sklican za jutri, nakar bo Chamberlain podal stališče Velike Britanije.

VARŠAVA, 28. avgusta. Vladni krogi izjavljajo, da so poljske čete zavzele strogo defenzivne položaje vzdolž vse nemške meje. Vlada je v neprestanem stiku z Londonom. Velika Britanija daje Poljski vsak čas obvestila o razvoju političnega položaja.

VARŠAVA, 28. avg. Havas. Od snoči, 18. ure dalje, je ustavljen vsak železniški promet na nemško-poljski meji, tako tudi glavna železniška proga Pariz—Berlin—Varšava—Moskva. Do tega poljskega ukrepa je prišlo, ker so Nemci zaprli meje. Promet z vozmi se vrši še dalje.

GDANSK, 28. avgusta. Po vsem mestu se vrše mrzlične priprave za sprejem nemške vojske. Prebivalstvo je prepričano, da bodo Nemci vsak čas vkorakali.

PARIZ, 28. avg. Posebno pozornost včerajšnjega dne je visknjo izhoda iz velike krize vzbudilo pismo francoskega predsednika Daladierja, ki je naslovil na nemškega kancelarja.

ja Hitlerja med drugim naslednje besede: »Smatram za svojo dolžnost, sporočiti vam, da je usoda Evrope še vedno v vaših rokah. Gotovo ne morete dvomiti, da gojim enaka čustva do nemškega naroda, kakor vi do francoskega. Častno branim interese francoskega naroda, kakor v nemškega. Zato tudi ne morete dvomiti, da Francija ne bi izpolnila obveznosti, ki jih je prevzela do Poljske. Mirna rešitev sedanje mednarodne krize ne bi prav nič okrnila časti nemškega naroda. Kljub vsem obveznostim, ki jih je Francija prevzela, sem pripravljen prevzeti jamstvo za to, da je Poljska vedno za miren sporazum. Med Nemčijo in Poljsko ni nesoglasij, ki bi se ne mogle mirno rešiti. V tej težki uri se zavedamo, da ne bi mogli nihče razumeti, če bi se zatekli k mobilizaciji vojni, ne da bi napravili zadnji in enakovni polizkus. Ne glede na izid morebitne bodoče vojne, si vi kakor jaz lahko predstavljate, kakšna odgovornost naju bremeni sprlo nevarnosti, da se s tako vojno popolnoma uniči civilizacija evropske celine. Oba naroda bi se borila za zmago, v resnici bi pa to bila zmaga razaranja in barbarstva.«

Nervoznost po vsem svetu

Mednarodni železniški promet v zastoju — Indija zvesta Angliji

JESENICE, 28. avg. Nemško prometno ministrstvo je obvestilo naše železniške oblasti, da zaradi napetega položaja ukinja ves mednarodni osebni promet med Nemčijo in našo državo. Izostali bodo tako vsi brzi in potniški vlaki, vozila bosta le dva osebna vlaka od Beljaka do Jesenice in obratno. Prvi dopoldanski vlak bo pripejal na Jesenice ob 9.14, odpeljal ob 11.20. Drugi vlak bo došel ob 18.14, odšel pa ob 18.40. Promet med Mariborom in Nemčijo je tudi reduciran. Mednarodni vlak, ki prihaja iz Trsta po polnoči v Ljubljano, je imel davi večjo zamudo in je vozil le do Maribora, kjer so morali potniki počakati na nove zveze v Nemčijo.

LONDON, 27. avg. Angleško mornariško ministrstvo je odredilo, da spadajo od sobote naprej vse angleške trgovinske ladje pod vojaško oblast.

BOMBAY, 28. avgusta. Podkralj je sprejel poslanico indijskih princev, ki izraža lojalnost do britanskega suverena.

LONDON, 28. avgusta. Ameriški veleposlanik Kennedy je pozval ameriške državljane, naj se vrnejo domov. Ladje so prodale sicer vse vozne karte že za več tednov v naprej, ameriško veleposlaništvo pa bo omogočilo povratek domov vsem ameriškim državljanom v Evropi.

LONDON, 28. avgusta. »Orient Line«, družba ki vzdržuje pomorsko zvezo v Avstralijo, je sporočila, da do novembra ne bo prodajala vozniških listkov za Avstralijo.

AMSTERDAM, 28. avg. Reuter. Zjutraj je bil ustavljen mednarodni promet med

Holandsko in Nemčijo. Promet z lokalnimi vlaki še traja.

CARIGRAD, 28. avg. Turčija je ustavila vse telefonski promet s tujino.

NEWYORK, 28. avgusta. Na ameriških ladjah, ki imajo odpluti v Evropo, ni skoro nobenega potnika. Včeraj sta nenadoma odpluli v Evropo dve nemški ladji brez potnikov. »Bremen« pa bo navzlic vsemu prispela v toku današnjega dneva v New York.

CANBERRA, 28. avgusta. Avstralija je

prepovedala izvoz zlata in denarja.

STOCKHOLM, 28. avgusta. Švedska vlada je poklicala veliko število rezervistov, posebno v mornarici. Ministrski predsednik je izjavil, da bo Švedska v vsakem primeru nevtralna. Isto je izjavil tudi danski zunanji minister.

BRUSELJ, 28. avgusta. Belgijski rezervisti, ki so mobilizirani, so že napolnili vojašnice. Tudi rekvizicije se vršijo v red.

Amerika na strani Anglije in Francije

AMERIŠKI POLITIČNI IN GOSPODARSKI KROGI PRESOJAJO OPTIMISTIČNO NADALJNI POTEK EVROPSKE KRIZE

NEW YORK, 28. avg. Havas javlja: Washingtonski dopisnik »New York Times« piše, da bo Amerika v primeru vojni v Evropi nudila vso podporo v obliki dobave vojnega materiala Veliki Britaniji in Franciji. Vsa Amerika spremlja z največjo pozornostjo razvoj evropskih dogodkov, listi, kakor radio postaje se trudijo, da prikažejo čimbolj objektivno sliko mednarodne krize. Naglašajo mirovno akcijo Roosevelta, ki bo, če bi bila kljub ponovnemu polizkusu izigrana v krvavem plesu, mnogo pripomogla, da se bo ameriško javno mnenje naklonilo k prezidentovi nameri, pomagati demokratičnim silam Evrope.

WASHINGTON, 28. avg. Havas. Pomocnik vojnega ministra Johnson je imel

daljši sestanek z Rooseveltom v Beli hiši. USA so pripravila vse potrebne mere za vsako eventualnost. Po zadnjih vesteh upajo v Ameriki, da se bo napetost med Poljsko in Nemčijo v zadnjem trenutku iztekla na miroljubno pot. Tudi v borbenih krogih New Yorka prevladujejo optimizem za mirno rešitev evropske zapletenosti.

Mariborska napoved. Malo oblačno in malo vetrovno vreme. Včeraj je bila najvišja toplota 25,8, danes najnižja 13,4. Opoldne pa 23,4. Včeraj je bilo padavin 0,5 mm.

Ne pozabi naročnine!

dovolj razuma in dobre volje v uresničevanju demokratičnih principov. V tem dejstvu leži vera v njihov uspeh.

Program tretjega dne se je pričel z govori delegacij. Kongres so pozdravili češkoslovaški, španski ter indoozijski delegati.

V debati o temi: »Kultura ter univerze pod demokracijo in diktaturo«, ki jo je obravnaval prof. Sie, bivši kitajski poslanik v Belgiji, so se javili nemški, albanski, egipčanski ter ameriški delegati. Osrednji predmet

predresa je bila nacistična aktivnost na tujih univerzah. Tam izvršujejo nacistični študentje jako dobro organizirano propagando, dobivajoč subvencije iz Rajha. Njihovo glavno sredstvo je omogočevanje študija tujih študentov v Nemčiji, zato so pričujoči govorniki sprožili na konferenco, da se prične s protipropagando, ki bo imela najboljši uspeh, če bosta zlasti Francija in Anglija prožile vsaj enake študijske pogoje.

V petek, 18. avgusta, so se dopol-

dne vrstili govori: čilenske delegacije, kolonialne iz angleške zahodne Afrike, jugoslovanske, rumunske ter indonezijske. Kot bolgarsko, je kongres tudi jugoslovansko delegacijo jako priščno aklamiral. Navzoče je izrazil vil dipl. jur. Dohčević, ki je izrazil solidarnost demokratičnih jugoslovanskih študentov s svojimi kolegi-somljeniki, zbranimi na tem svetovnem kongresu ter temu želel ves uspeh. O nadaljnjem poteku bomo poročali v ponedeljek.

Marj Subic.

Vlada narodnega sporazuma

Pod predsedstvom Dragiše Cvetkovića se je nova vlada, v kateri so z dr. Mačkom na čelu tudi predstavniki Hrvatov, sestala danes k prvi seji — Skupščina in senat razpuščena
Dr. Subašić, prvi ban reorganizirane banovine Hrvatske — Zadovoljstvo po državi

BEOGRAD, 28. avg. Knez namestnik Pavle je na Brdu sprejel ostavko celotne vlade Dragiše Cvetkovića. Poverjen s sestavo nove vlade je Cvetković predložil listino novega kabineta, ki jo je kr. namestništvo v imenu Nj. Vel. kralja Petra II. sprejelo. Nova vlada je sestavljena takole:

Predsednik vlade Dragiša Cvetković, predsednik vlade n. r.;
podpredsednik ministrskega sveta dr. Vladko Maček, odvetnik v Zagrebu;
pravosodni minister dr. Lazar Marković, minister v p.;
minister prosvete Božidar Maksimović, minister v p.;
minister za zgradbe dr. Miha Krek, minister n. r.;
minister za gozdove in rudnike dr. Džafer Kulenović, minister n. r.;
minister za ljudsko telesno vzgojo Jevrem Tomić, minister n. r.;
prometni minister inž. Nikola Beslić, minister n. r.;
minister za zun. zadeve dr. Aleksander Cincar-Marković, min. n. r.;
minister vojske in mornarice Milan Nedić, armadni general;
minister za pošto, telegraf in telefon dr. Jos. Torbar, odvetnik v Zagrebu;
finančni minister dr. Juraj Šutej, odvetnik v Sarajevu;
minister brez portfelja dr. Bariša Smoljan, odvetnik v Zagrebu;
minister za trgovino in industrijo dr. Ivan Andres, odvetnik iz Zagreba;
min. soc. pol. in nar. zdravja dr. Srdjan Budisavljević, odv. iz Zagreba;
kmetijski minister dr. Branko Čubrilović;
minister brez portfelja dr. Mihajlo Konstantinović, univ. prof., Beograd;
minister za notranje zadeve Stanoje Mihaldžić, pomočnik bana.

Nova vlada je v soboto popoldne na Brdu svečano prisegla, nakar so se ministri vrnili na Bled. Predsednik vlade Cvetković se je v soboto zvečer z ministri Maksimovićem, Nedićem, Beslićem, Kulenovićem, Tomićem, Čubrilovićem in Konstantinovićem s posebnim vlakom odpeljal proti Zagrebu, kjer so jim priredili hrvatski člani vlade prisrčen sprejem. Nato so nadaljevali pot proti Beogradu, kamor so danes odpotovali tudi ministri KDK s podpredsednikom ministrskega sveta, dr. Vladimirjem Mačkom. Od 18 ministrov nove vlade je 11 Srbov, 5 Hrvatov, 1 Slovenec in 1 musliman. Sedem ministrov je iz Srbije, 1 iz Vojvodine, 3 iz Bosne, 1 iz Hercegovine, 5 iz Hrvatske in 1 iz Slovenije.

Razpust senata in skupščine

Obenem z imenovanjem nove vlade sta bila razpuščena skupščina in senat. Volitve senatorjev bodo po predpisih. Nekateri listi javljajo, da bodo volitve v senat že 24. septembra. Kdaj bodo volitve v novo skupščino, se bo naknadno določilo s kraljevim ukazom.

Banovina Hrvatska

Bled, 28. avgusta. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II., po milosti božji in volji naroda kralja Jugoslavije, so kraljevski namestniki na predlog ministrskega sveta in na podlagi čl. 116 ustave, da bi se zagotovilo sodelovanje Hrvatov v življenju države in tako očuvali javni interesi, predpisali naslednjo uredbo o banovini Hrvatski.

OBSEG NOVE BANOVINE

Čl. 1. Savska in primorska banovina, nadalje srez Dubrovnik, Šid, Ilok, Breko, Gradačac, Derventa, Travnik in Fojnica se spojijo v skupno banovino pod imenom Banovina Hrvatska. Sedež banovine je v Zagrebu.

PRAVNA PRISTOJNOST NOVE HRVATSKE

Čl. 2. V pristojnost banovine Hrvatske se prenesejo posli kmetijstva trgovine in industrije, šum in rudnikov, javnih del, socialne politike in narodnega zdravlja, telesne vzgoje, pravosodja, prosvete in notranje uprave. Banovina Hrvatska bo pristojna za vse posle, ki spadajo po doslej veljavnih predpisih v pristojnost banovin. Vsi ostali posli ostanejo v pristojnosti drž. oblasti na vsem ozemlju. Isto tako ostanejo v pristojnosti državnih oblasti tudi posli, ki so posebnega pomena za splošne interese države in ki so: 1. Skrb za državno varnost, po-
vijanje profidržavne propagande, iz-
vajanje politične obveščevalne služ-
be za zagotavljanje reda in miru. 2. Za-
podeljevanje državljanstva je pristojna
banovina, razen za podeljevanje držav-
ljanstva po izjemnem potu in odvze-
manje državljanstva. 3. Podeljevanje
rudarskih koncesij, ki interesirajo drž.
oblasti, bo izvrševala banovina spo-
razumno z vojaško upravo. Če bi se
pojaviло nesoglasje, bo odločal mi-
nistrski svet. 4. Izpopolnjevanje in vzdr-
ževanje državnih in prometnih ter
ostalih državnih objektov. 5. Verske
zadeve. 6. Mednarodno pravni pro-
govina med banovino in ostalimi deli
države (edinstvo carinskega in trgo-
vinskega področja). 8. Zakonodaja o
merah in utežih, zaščiti industrijske

svojine, poslih zasebnega zavarovanja in zavarovalnih družb. 9. Menično pravo, čekovno pravo, trgovsko pravo, konkurzno pravo, obligacijsko pravo, pomorsko pravo, avtorsko pravo. 10. Izrekanje kazni za kršitev predpisov o zadevah iz pristojnosti države. 11. Postavljanje osnovnih načel prosvetne politike potom zakona, kakor tudi osnovnih načel o lokalni samoupravi. 12. Splošna načela delavskega prava in zavarovanja kakor tudi splošna načela vodnega prava. 13. Zaradi zavarovanja narodne obrambe se bo zagotovil vojaški upravi potrebni vpliv na poprišču proizvodnje in prometa. Ministrski svet more prenesti tudi druge posle državnih oblasti in ustanov v pristojnosti banovine Hrvatske.

Čl. 3. Banovini Hrvatski se mora zagotoviti potrebna finančna samostojnost, da bi mogla uspešno izvrševati posle svoje pristojnosti. Ta samostojnost obstaja v samostojnem pobiranju določenih dohodkov in izvrševanju izdatkov določenih z banovinskim proračunom. Kakšni viri, kakšna oblika in vrsta dohodkov bo pripadla v pristojnost banovine Hrvatske, se bo določilo s posebno uredbo. Prav tako se bo s posebno uredbo rešilo tudi vprašanje pripadnosti in razdelitve državnih fondov imetja in dolgov. S prenosom poslov iz pristojnosti države v pristojnost banovine se prenesejo v pristojnost banovine tudi odgovarja-
joči krediti, določeni v državnem proračunu za leto 1939-40. Za izvrševanje tako prenesenih kreditov pripada banu popolno navedbajno pravo. V kolikor v državnem proračunu za leto 1939-40 določeni krediti ne bodo zadostni za banovino Hrvatsko, se bodo odobrili naknadni krediti.

ORGANIZACIJA OBLASTI V BANOVINI HRVATSKI

Čl. 4. Zakonodajno oblast v zadevah iz pristojnosti banovine Hrvatske izvršujeta kralj in sabor skupaj. Upravno oblast v zadevah iz pristojnosti banovine Hrvatske izvršuje kralj preko bana. Sodno oblast v banovini Hrvat-
ski izvršuje sodišče, ki izreka sodbe

in sklepe v imenu kralja na podlagi zakona.

Člen 5. Vsa pismena akta kraljeve oblasti v zadevah iz pristojnosti banovine Hrvatske podpisuje ban, ki nosi odgovornost.

Čl. 6. Sabor tvorijo poslanci, ki jih voli narod svobodno s splošnim enakim neposrednim in tajnim glasovanjem s predstavništvom manjšin. Prvi volivni red in poslovnik sabora se predpiše s kraljevo uredbo. Volivni red in sestava sabora se morata menjati z banovinskim zakonom, poslovnik pa z resolucijo sabora. Narodni poslanci sabora uživajo imuniteto.

Čl. 7. Sabor se sklicuje s kraljevim ukazom ter zaseda v Zagrebu. Kralj ima pravo razpusta sabora, toda ukaz o razpustu mora vsebovati naredbo za nove volitve in novo sklicanje sabora. Ukaz o razpustu sabora soprodpisuje ban.

Čl. 8. Kralj imenuje in odstavlja bana z ukazom, ki ga soprodpise novo imenovani ban. Pred prevzemom dolžnosti priseže ban zvestobo kralju ter spoštovanje zakonitosti.

Čl. 9. Do uveljavljanja banovinskega zakona o kazenski odgovornosti bana se bodo uporabljali predpisi o ministrski odgovornosti s to razliko, da bana namesto narodne skupščine obtožuje sabor, sodi pa mu posebno banovinsko sodišče, ki ga tvorijo trije svetniki Stola sedmorice oddelek A in trije sodniki upravnega sodišča v Zagrebu pod predsedstvom predsednika Stola sedmorice oddelek A. Omenjene člane in potrebne namestnike volijo dolžne korporacije vsako leto. Za škodo, ki jo povzroči ban državi z nezakonitim izvrševanjem službe, je odgovorna banovina, ban pa banovini.

Čl. 10. 1. Ban rešuje končno vse zadeve svoje pristojnosti in so proti njegovim aktom dopuščena pravna sredstva pod zakonitimi pogoji samo s prizivom na upravna in redna sodišča. 2. Vse odloke o službenih odnosih banovinskih uslužbencev izdaja ban. To velja tudi za uslužbenice, ki dobivajo plačo iz državnega proračuna, pa izvršujejo posle iz pristojnosti banovine. — Sodniki kasacijskega sodišča, apelacijskega sodišča, upravnega sodišča, računskega sodišča in okrožnih sodišč, kakor tudi uradniki 1., 2. in 3. položajne skupine se postavljajo in napredujejo s kraljevim ukazom. 3. Celokupna policijska služba je na vsem področju banovine podrejena banu.

Čl. 11. 1. Upravne spore v zadevah iz pristojnosti banovine Hrvatske rešuje končno veljavno upravno sodišče v Zagrebu. Na upravno sodišče v Zagrebu preidejo v pogledu ustavnih zadev vse one kompetence Državnega sveta, ki so mu določene s posebnimi predpisi. 2. Predsednik ministrskega sveta, odnosno od njega pooblašteni organ more predložiti v zakonitem roku pritožbo na upravno sodišče v Zagrebu, če smatra, da so bili z aktom bana ali drugih oblasti banovine, ki so končno odločale v zadevi, prekršeni državni ali banovinski zakoni v

škodo splošnih državnih interesov. 3. Računsko kontrolo izvršuje v vseh zadevah iz pristojnosti banovine Hrvatske samostojno in končno veljavno posebno računsko sodišče.

Čl. 12. Organizacija upravnega sodišča in ustroj računске kontrole se bosta predpisala s kraljevo uredbo, ki se bo predložila saboru v uzakonitev saborov, čim se bo ta sestala.

USTAVNO SODIŠČE IN NADZORSTVO

Čl. 13. 1. Za oceno ustavnosti zakonov in sporov o pristojnosti med državo in banovino Hrvatsko, je pristojno upravno sodišče. 2. Ustroj in postopek sodišča se bosta predpisala s kraljevo uredbo.

Čl. 14. V zadevah, za katere je država pristojna z izdajanjem zakonov, more osrednja oblast dajati splošna navodila banovini o uporabi teh zakonov. V svrhu nadzorstva nad izvrševanjem zakonov po banovinskih organih more osrednja oblast poslati svoje organe k oblastem banovine in z njihovim pristankom k nižjim oblastem. Banovinske oblasti so dolžne na zahtevo osrednje oblasti odstraniti nepravilnosti izvršene pri uporabljanju državnih zakonov. V primeru nesporazuma more tako država, kakor banovina zahtevati odločitev ustavnega sodišča.

ZAKLJUČNE UREDBE

Čl. 15. 1. Pooblašča se ministrski svet, da takoj izda potrebne predpise in podvzame vse potrebne ukrepe za izvršitev te uredbe. 2. Odredbe za izvršitev te uredbe s katerimi se izpreminjajo in ukinjajo obstoječi zakoni, se bodo izdale s kraljevo uredbo. 3. V veljavi ostanejo vsi obstoječi predpisi, dokler se po pristojnem potu ne izpremenijo. 4. Do dneva sestanka sabora more kralj objavljati uredbe o zadevah iz pristojnosti banov. Hrvatske. Te uredbe se imajo naknadno predložiti v odobritev saboru. 5. Pooblašča se ban, da z naredbo odredi vse potrebno, za uveljavljanje uredb izdanih po prejšnjih odstavkih tega člena.

Čl. 16. Ta uredba dobi obvezno moč z dnevom objave v „Službenih novinah“.

RAZŠIRITEV PRAVIC NA DRUGE BANOVINE

Beograd, 26. avgusta. AA. V imenu Nj. Vel. kralja po milosti božji in volji naroda kraljevine Jugoslavije predpisujejo kr. namestniki na predlog ministrskega sveta in na podlagi čl. 106 ustave sledečo uredbo o razširitvi predpisov uredbe o Hrvatski banovini na ostale banovine.

Čl. 1. Predpisi uredbe o Hrvatski banovini z dne 26. avgusta 1939. leta se morejo s kraljevimi uredbami razširiti tudi na ostale banovine. Pri tej priliki se morejo banovine spajati kakor se na splošno tudi njihov oze-
meljski obseg more spreminjati.

Čl. 2. Ta uredba dobi obvezno moč z dnem, ko jo objavijo v „Službenih novinah.“

Prvi hrvatski ban

Zagreb, 28. avg. Za bana banovine Hrvatske je bil imenovan narodni poslanec dr. Ivan Subašić. Ban Subašić je izjavil novinarjem: „Prevzemajoč banstvo po tisoč letih zopet zedinjene Hrvatske, čutim vso težo borbe v preteklosti in sedanjosti hrvatskega naroda za svobodo in srečo. Drhtim pred nalogo, ki se mi nalaga, toda svoje

Inž. Košutić namestnik dr. Mačka
ZAGREB, 27. avg. Cinjenica, da inž. Košutić ni bil postavljen na kako vodilno mesto pri izpremembli vlade in stanja v državi sploh, se tu tolmači kot najboljši dokaz, da bo inž. Košutić prevzel kot namestnik dr. Mačka

moči črpal iz vere v hrvatski narod, ki se je s svojimi silami povzpел do sedanjosti in ki bo stopil z božjo pomočjo v novo razdobje svojega srečnega in svobodnega življenja.“

Za podbana Hrvatske banovine je imenovan univ. prof. dr. Ivo Krbek, ki je sodeloval v strokovni komisiji pri pogajanjih za sporazum.

vodstvo Hrvatske seljačke stranke.

DR. KRNJEVIĆ SE VRAČA

ZAGREB, 28. avg. Po telefonskem sporočilu, ki ga je dobilo vodstvo HSS, se bo danes vrnil v domovino glavni tajnik HSS, ki je dalje časa bival v Švici.

Novice

Narodna dolžnost nam veleva: na Kozjak!

Narodna dolžnost me sili, da pridenem vsestransko utemeljenim besedam »Večernikovega« prispevka »Zakaj ne marate na Kozjak?« še tele misli:

Kozjak je pozabljen lepota, ki jo preziramo v svoji masni psihozi. Vrzi parolo, zavpij množično geslo, piši in piši o izvestni lepoti in ji izkazuje na vse mogoče načine svojo naklonjenost — in svet bo drvel za teboj in si osvojil, kar mu ponujaš. Nekam tako je z našim Pohorjem, ki sicer ima svoje izredne lepote, — tega ne more nihče zanikati, — in nam je vsem v ponos; vse hiti le v pohorske kočice, pod pohorsko nebo in ultravioleto žarke. Jaz pa se prav nič ne obotavljam izjaviti, da mi je ljubši sicer bolj skromni Kozjak in če grem enkrat na Pohorje, grem štirikrat med Kobance. Ne zaradi Pohorja kot takega, ne zato, ker so mi Kobanci ljubši od Pohorčanov, ampak iz povsem drugih razlogov.

Predvsem imam na Pohorju neprijeten občutek, ki se vsidra v človeka, ko zre jaso sredi bujnega gozda, kjer se šopiri razkošni dvorec, nedaleč od njega v okolju odgovarjajočih bajtah pa ondotni s prirodo povezan zemljak. Najbliže soncu je udobnost, ki si podreja prirodno lepoto, je uživanje preko prirodnih lepot.

Kozjaške zapuščene postojanke niso po svoji prisodi prav nič pod onimi Pohorja. Obratno! Vsi poznavalci prirodnih lepot in naših planinskih bogastev, ki so kdaj obiskali kozjaške vršace, so si edini

v sodbi, da se Kozjak, če izvzamemo višinske razmere, lahko meri s Pohorjem. Njegovi grebeni so čisti, razgled obširen, prirodne slike bogate, dohod lahek. Da je ondotno ljudstvo prijazno, prostodušno, ustrežljivo in dobro, je splošno znano.

Kje je torej razlog, stalnemu izogibanju? Zakaj ni od nikoder nobene pobude, koraka za te naše točke, če govori za to še poseben razlog — meja? Kratka je zračna črta od Pohorja do kozjaških mejnikov in zato toliko pomembnejša.

Pa pogledimo in se vprašajmo, kaj vse

se stori in žrtvuje za mejo preko naših državnih mejnikov! Prav za take pozicije je največja reklama, dosledna propaganda in priprave.

Naj bo le čustvenih izrazov enkrat konec, ker s tem ne bo na Kozjaku niti kozolec več! Treba je stvar vzeti resno in sistematski v roke, in nekaj ukreniti in čimprej koregirati naše enostransko oboževanje. Odveč bi bila pripomba, da ni to le tujsko-prometna ali turistična, ampak prav toliko tudi nujna nacionalna zadeva.

J. F.

Jutri začne izhajati v »Večerniku«

Nov roman iz življenja islandskih mornarjev...

Roman se dogaja najprej na japonskih obalah, kjer mornarji francosko-danske telegrafске družbe popravljajo kable, ki vežejo pod morjem posamezne kontinente med seboj. V prostem času se postavijo in lepi Islandec Ericsson zaplete v skrivnostno ljubezensko mistolovščino s še vse bolj skrivnostno Japonko, ki mu v ljubezenski noči podtakne neko drugo ženo... Tu se začne zapletati mornarjevo življenje, ki konča v tragediji. Ko se mornarji vrnejo na Island in se predajo spet svojemu staremu ribiškemu poklicu, spozna Ericsson ženo, v katero se je tragično zaljubil — on, ki vse doslej ni poznal resne ljubezni in je žel pri ženah same uspehe, za kar so ga zavladali vsi njegovi tovariši. Ali takrat izbruhne na dan bolezen, ki se je mornar nalezl na Japonskem, in ki ga je mučila ves čas njegovega življenja. Mornar se umakne s svojo skrivnostno in strahotno boleznijo iz življenja v samoto. Kaj pa je napravilo dekle, ki se je zaljubilo vanj?

Elektrifikacija podeželja

Elektrika je v današnji dobi tehnike in napredka v vsaki panogi narodnega gospodarstva neobhodno potrebna. Dočim mesta sploh ne morejo več pogrešati tega pripomočka, kaže tudi naše podeželje vedno večje zanimanje in potrebo po elektriki.

Mnoge slovenske občine so ali s pomočjo banovine ali pa občanov pričele z elektrifikacijo svojega ozemlja. Naši kmetje so uvideli pomen elektrike pri gospodarstvu. Zato je že nešteto slovenskih domov razsvetljenih z električno lučjo in napredni gospodarji jo uporabljajo tudi za pogon poljedelskih strojev. Kljub temu pa je zlasti še na Štajerskem mnogo vasi, ki ne poznajo ugodnosti elektrike. Ne dopuščajo jim razmere, da bi elektrificirali ceste in domove ali pa vodilni močje nimajo za to zadostnega razumevanja.

Znani so nam primeri, ko so vasi popolnoma blizu glavnih električnih vodov in bi bila elektrifikacija mogoča z majhnimi stroški. Tudi občani imajo razumevanje za akcijo elektrifikacije, vendar pa so se našli ljudje, ki uresničenje načrta ovirajo in preprečujejo zato, ker bi morali pri skupni akciji tudi sami poseči nekoliko globlje v žep. Naše vasi naj se pri akciji za elektrifikacijo strnejo v složno vrsto in uspeh bo kmalu viden.

Nedavno je banovina podvzela akcijo za elektrifikacijo severnega dela Slovenije, zlasti Dravskega polja. Ljudje so o tem že obveščeni in se že pridno pripravljajo na dan, ko bodo prišli delavci in pričeli pripravljati dela za elektrifikacijo podeželja. Kakor vse kaže, bo drugo leto celo Dravsko polje elektrificirano. —ig.

Z otrokom v naročju v smrt

V soboto popoldne se je pripetila pod Gollovo tovarno mineralnih olj pri Dravogradu pretresljiva tragedija. Nekoliko slaboumna 38-letna žena progovnega delavca Ivana Počivalnikova z Otiškega vrha je v moževi odsotnosti pograbila svojega šestletnega sina in se z njim napotila en kilometer daleč proti Dravi. Ko je prišla do tovarne mineralnih olj, se je žena splazila na obrežje Drave in sko-

čila z otrokom v naročju v reko. Njeno obupno dejanje je opazila Marija Smodejeva, ki ima v bližini hišo. Slišala je, kako je sinček milo prosil, naj ga pusti, ker noče v vodo. V naslednjem hipu so že valovi zagrnili mater in sina. Njunih trupel doslej še niso našli. Pokojna žena je mati štirih otrok. Leta 1936 je bila zaradi slaboumnosti v ljubljanski umobolnici, kjer pa ni ozdravela.

S 1. SEPTEMBROM BO SLADKOR ZA 50 PAR CENEJŠI

Davčni oddelek finančnega ministrstva opozarja, da bodo morali trgovci s 1. septembrom znižati prodajno ceno sladkorja za 50 par kilogramov, ker se je znižala tudi trošarina na sladkor. Finančne direkcije so že dobile nalog, da po svojih organih finančne kontrole strogo pazijo, da se bo sladkor res pocenil.

ROGANOV TOVARIS JAZBINSEK V CELJU.

Orožniki so prijeljali v Celje aretiranega Roganovega tovarisa čevljarja lavana Jazbinška zaradi soočenja z Amalijo Radejevo iz Nove vasi pri Celju. Dokazano je namreč, da je Alojz Rogan zahajal k Radejevi ter ji prinašal ukradene predmete, da jih je skrivala in prodajala. Pri preiskavi so našli pri njej 1700 din, katere so ji orožniki vzeli. Nekateri znaki tudi kažejo, da ima ta družba na vesti vlome pri Belaju in Klanjsku na Polulah. Tudi Amalijo Radejevo so aretirali.

Manifestacija za sporazum po državi

BEOGRAD, 28. avg. Po vseh večjih središčih države so bile velike manifestacije po sklenitvi sporazuma. Predsednika vlade Cvetkovića je sprejela množica ljudi na beograjskem kolodvoru in ga navdušeno pozdravljala. V stanovanju Ljube Davidovića je bila seja Demokratske stranke in vsi prvaki so izražali veliko zadovoljstvo, da je spor med Hrvati in Srbi dokončno poravnal. Posebno veliko veselje je zavladalo v Dubrovniku, ko so izvedeli za vsebino sporazuma. Mesto je vse v zastavah.

ITALIJANI O SPORAZUMU

RIM, 28. avg. Rimski tisk pozdravlja sporazum, sklenjen med Hrvati in Srbi ter dostavlja, da je Jugoslavija notranje okrepljena postala močna tudi na zunanji. Jugoslavija je zdaj sposobna, da mirno gleda na potek dogodkov v evropski krizi.

VISOKO ODLIKOVANJE

CVETKOVIĆA IN DR. MACKA

Beograd, 28. avg. Predsednik vlade Dragiša Cvetković in dr. Maček sta bila odlikovana z redom Belega orla I. stopnje.

KRVAVO OBRAČUNAVANJE MED FANTI

V mariborsko bolnišnico so pripeljali 19-letnega posestniškega sina Adolfa Dvoržaka iz Trčove z nevarno rano na hrbtu. Dvoržak se je včeraj vračal z bratom proti domu, ko je nastal na cesti med dvema skupinama fantov prepir. Ko so fantje napadli njegovega brata, je Dvoržak priskočil, da bi ga obranil. Pri tem pa ga je neki hlapec zabodel z nožem. Prepet se je odigral na cesti v bližini Dupleke.

MED PREVOZOM V BOLNIŠNICO IZKRVAVAL

V mariborsko bolnišnico so pripeljali iz Oplotnice 25-letnega delavca Janeza Vetrliha iz Gorice 29 pri Oplotnici, ki ga je v soboto zvečer zabodel v Oplotnici z nožem hlapec Ivan Brglez iz Oplotnice. Težko ranjeni Vetrlih je umrl pol ure zatem, ko so ga prenesli v bolnišnico, zaradi izkrvavitve.

RADI LJUBEZNI HOTEL V SMRT.

Včeraj je hotel izvršiti samomor elektrotehnik M. S. iz Pragerskega. S popoldanskim brzovlakom se je odpeljal proti Zidanemu mostu, kjer se je v samomorilnem namenu hotel pogrti v deroge valove Save. Vendar so ga ribiči pravočasno rešili. Vzrok poskušene samomora je bajne neka ženska iz Zgornje Poljskave pri Pragerskem, za katero je pustil poslovilno pismo.

o. Velik tabor prirede 3. septembra na Brezjah bojevniki in vabijo nanj slehernega rodoljuba. Pridite, da skupno počastimo spomin na padle slovenske vojsake. Ob 10. uri bo sv. maša nato molitve za padle, potem pa tabor na prostem. Polovična vožnja dovoljena!

o. Ameriški letoviščarji so že odpotovali. Zaradi napetega mednarodnega političnega položaja so te dni skoraj vsi ameriški letoviščarji zapustili našo državo in se vrnili v domovino.

o. Notar Bakovnik v Kranju umrl. V petek zjutraj je nepričakovano umrl 65 letni notar Ivo Bakovnik iz Kranja.

o. Vodovod v Mokronogu bodo pričeli v kratkem graditi. Čakajo samo še na potrebne načrte.

o. Železničarska godba Pragersko je pod vodstvom kapelnika Vinkler Franca igrala na otvoritvi gostilne g. Petra Napasta, trgovca na Pragerskem.

o. Zaradi vode se je sprl z grančarji ter prišel pri tej priliki navzkriž z zakonom o zaščiti države 71-letni posestnik Karel Rajh iz Ciringe. Mali kazenski senat okrožnega sodišča v Mariboru ga je obsodil na 3 mesece strogega zapor.

o. V Dupleku je neki neznani kolesar, ki je vožl po napačni strani in brez luči, ponoči zavozil v 26-letnega mizarskega pomočnika Ivana Jusa. Jus je padel s kolesa, si zbil zobe ter preklal ustnice.

o. Železniška nesreča pri premikanju v Rušah. Pri premikanju na ruškem kolodvoru je prišel med odbijače 64-letni delavec iz tovarne za dušik Anton Grenfoner. Odbijači so mu stisnili in zdrobili ramo ter so Grenfonerja zaradi tega prepeljali v mariborsko bolnišnico.

o. V pijanosti so se sinoči v neki gostilni na Pragerskem stepili fantje. Razvila se je prava bitka.

o. Požigalec umrl v zaporu. Znani senčur-ski požigalec in berač Likozar se je hotel v orožniškem zaporu obseliti. Namero so stari preprečili. Ponoči pa ga je zadela kap, ki je podlegel.

n. V zagrebškem zoološkem vrtu so se pojavile garje. Več živali je že poginilo za boleznijo, nekaj pa še bolega. Ker prebija nalezljiva bolezen tudi na ljudi, bodo oboleni živali odstranjene iz živalskega vrta.

n. Ker je v Bosni zaradi obilne letine vedno več žganja, se že kažejo zle posledice. Preteki so na dnevnem redu in tamkajšnje bolnišnice so polne ranjencev, ki so posili žrtev alkohola.

n. Jugoslovanski geografi bodo imeli kongres v Skoplju od 8. 12. septembra. Udeležencem kongresa je dovoljena polovična vina.

Celje

c. Drž. deklška meščanska šola v Celju. Popravni izpiti bodo 31. avgusta ob 8. uri. Svojanje za vse razrede pa bo 1. in 2. sept. od 8. 12. Natančnejša navodila so na razpisani deski zavoda.

c. Na drž. deški ljudski šoli v Celju je 1. sept. naknadno vpisovanje novincev od 8. do 12. Vsak otrok na teritoriju bivše okoliške občine mora obiskovati to šolo. Otvoritvena maša bo 2., redni pouk pa se začne 4. septembra.

c. Kolavdacija občinske ceste Vrbe — St. Peter bo te dni. Cesta je dolga 6 km in je stala 200.000 din.

c. Gradnja železobetonskega mostu v Celju pri Vranskem. Okrajni cestni odbor v Celju bo pričel graditi nov železobetonski most v Ločici pri Vranskem. Obenem pa bo prebil okrog 400 metrov banovinske ceste. Most in priložitev ceste bo stala okrog 180.000 din. — Tudi čez potok Konjšico v Grajski vasi pri Gomilskem bodo zgradili nov most. Gradnja dela bodo stala okrog 40.000 din.

c. Šoferski izpiti za kandidate iz celjskega, Gornjega grada, Konjic in Šmarje pri Ješah bodo v Celju 2. oktobra ob 8. uri. Se naj vložijo na sresko načelstvo v Celju.

c. Utolil je na Polzeli v strugi Savine 60-letni Oevirk. Kako je padel v vodo ni znano. Nazbrž ga je vsled starosti prejela slabost.

c. Prve jesenske gobe so se te dni pojavile na celjskem trgu. Lih je malo, če bi del zemljo pošteno namočil, bi bilo pričakovati obilne gobe rasti.

c. Umrl je v Konjicah, kjer se je nahajal prisvoji sestra na dopustu, 72-letni vpkoljen gozdar iz Centa Humbert. Pokojni je bil svoj čas gozdar v škofijskih gozdovih v Gornjem gradu, sedaj je bival v Gradcu. Rodom pa iz Celja in so njegovi predniki svoje dni na sedovali veliko žago, ki je obratovala pri izloku na kraju, kjer stoji sedaj palača Ljudske sojnice. Pogreb bo jutri na mestnem pokopališču.

c. Kamen je nekdo vrgel v trehah gluhonemu Fr. Rojniku v Braslovcah, ko je šel v sušilnico sušiti hmelj. Rajnik se je v sled poškodbe zgrudil nezavesten.

c. Smrti nesreča. V soboto popoldne je peljal voznik opakearne Unger-Ullmann iz Sp. Hudinje po cesti mimo Celjske milarne težko natovojen voz opke. Nasproti se mu je s kolesom pripeljala 30-letna Westnova delavka Terezija Gozdnikova iz Trnovel. Po ne sreči je prišla Gozdnikova s kolesom pod voz, ki ji je prizadel težke poškodbe. Kjer je lžali so jo takoj v celjsko bolnišnico. Za včeraj na dobljenih poškodbah umrla.

c. Poverjenika za plombaranje hmelja. Za območje mestne občine celjske sta imenovani in zaprižena kot poverjenika z plombaranje hmelja v vrečah: Podjavoršek Franc iz Babnega za vasi: Medlog, Babno, Ostrožno, Lokrovec in Ložnica; Hribernik Jakob iz Babnega za Celje in vso ostalo območje. Poverjenik pobira od zaplombirane vreče dinar pristojbino.

c. Mestna občina razpisuje dobavo raznega železnega gradiva za gradnjo polstabilnega mostu čez Koprivnico v Komenskem ulici. dalje dobavi raznih cev za napravo nove kanalizacije v Vodnikovih ulici. Ponudbe je vložiti do 31. avgusta pri mestnem poglavarstvu.

Ptuj

p. Državna meščanska šola v Ptuj. Vpisovanje bo 1., 2. in 3. septembra, vsak dan od 8. do 12. ure. V I. razred se lahko vpiše učenci iz ptujskega sodnega okraja, ki so v dobrih uspehom dovršili 4. razred ljudske šole in niso preporučili 14. leta. Za vpis v I. razred morajo predložiti sprčevalo o dovršenem 4. r. ljudske šole, krstni list, prijavo kolikovanu z 10 din in potrdilo o višini plačanih davkov. Za vpis po 5. septembru je treba vložiti posebno prošnjo na upraviteljsko šolo. Popravni izpiti bodo 4. in 5. septembra. Prošnje za popravne izpiti vložite do 28. avgusta pri upravitelju. Ostala navodila v letni poročili in na šolski oglasni deski.

— Pri mojem procesu sem se zanašal na svojo srečo, gospod sodni svetnik.
— Jaz pa ne! Meni že morate predložiti majhen predjudem...

Maribor

Zaključek V. pedagoškega tečaja

V soboto opoldne je prof. Šilih kot predsednik »Pedagoške centrale« v Mariboru zaključil V. počitniški pedagoški tečaj. Tečaj je bil vseskozi dobro obiskan. Počitniške pedagoške tečaje prireja izmenoma Pedagoška centrala v Mariboru in Pedagoško društvo v Ljubljani. Tako bo prihodnje leto tečaj v Ljubljani, šele l. 1941 spet v Mariboru.

Letošnji tečaj je imel dva dela: teoretični in praktični del.

V teoretičnem delu so se obravnavala psihološka vprašanja in so predavali tuji predavatelji. Prvi je bil dr. Žgeč, ki je razvijal problem pomena psihološkega opazovanja in raziskovanja otroka, kot predpogoj za učiteljevo delo. Opiral je svoja izvajanja na psihološka, sociološka in biološka dejstva, ki vplivajo na otrokovo dejavnost. Prešel je na stalno opazovanje otrok in da s posebnimi popisniki in ta opazovanja ohranimo in se z izsledki koristimo. Naslednji dan sta predavala dr. Schmidt ter prof. kandidat Zajc o testiranju in o reviziji slovenskih testov. Oba predavatelja sta se spuščala preveč v teoretiziranje, namesto da bi na konkretnih primerih poskušala, kakor je to storil dr. Žgeč na svojih otrocih. Dr. Brumen je pokazal nekaj zanimivih odlomkov iz šolstva v Angliji in doma v Nemčiji, vendar nekoliko nesistematično. Pri predavanjih in problemih se je razvijala debata, v kateri so se problemi izpopolnili z izkustvi učiteljev, ki delajo praktično; marsikatera trditev je bila potrjena ali podčrtana.

V praktičnem delu predavanj so pre-

davali domači predavatelji praktiki. Nekateri predavatelji so se preveč spuščali v golo teorijo, zaradi česar so ti problemi izzveneli bolj s teoretične plati, kakor pa iz praktične. Prof. Glinškova in učitelj Žerjav sta obdelala poglavje iz sodobnega jezikovnega pouka. Glinškova o slovniškem pouku, kjer je prikazala lepoto našega jezika in kakšen naj bi bil najlažji postopek pri slovniškem pouku, dočim je Žerjav zajel iz svoje prakse vse možnosti spisnega pouka. Ti dve predavanji sta bili zajeti iz praktičnega dela. Učitelj Čopič je v svojem predavanju o vlogi učitelja pri zboljanju domače vzgoje pokazal hibe in možnosti ter smeri, kako naj se naša domača vzgoja, družinska vzgoja popravi. Sledili sta dve važni praktični predavanji, o problemih splošnih in podrobnih učnih načrtov, o katerih sta predavala praktika učitelja Vranc in Kontler. Po predavanju je

bila o njih tudi izčrpna in stvarna debata. Učiteljstvo stoji na stališču revidiranja učnih načrtov in željno pričakuje sklepov prosvetnega sveta, da izda nove načrte, ki jih je posebna komisija že pregledala in ki prinašajo najmodernejši princip strnjivosti. V soboto sta predavala prof. Šilih o skupinskem delu v šolskem pouku in učitelj Majhen o tistem delu.

Na koncu je bilo sprejetih nekaj želj za prireditelje bodočih tečajev: in sicer: Tečaj naj bi obravnaval samo eden problem, kakor vaška šola in podobno. — Dnevno, oziroma poldnevno, naj bi bila na sporedu samo ena tema, eno predavanje, ker bi se o tej temi lahko vršila še bolj poglobljena debata. — Tečaj naj bi se po možnosti vršil med šolskim letom, da bi se lahko vršile praktične hospitacije in ekskurzije na posamezne šole.

Nabiranje zank vseh vrst nogavic po najnovšem načinu pri

moda, perilo, šiviljske potrebščine **F. KRAMARŠIČ, Maribor, Gosposka ul. 13**

10 Roganovih pajdašev za zapahi

Aretacija čevljarja Ivana Jazbinška iz Studencev je še bolj osvetlila zločinske načrte razbojnika Rogana in njegovih pajdašev. Med drugim je razbojniška tolpa pripravljala umor limbuškega in polskavskega župnika. Jazbinška so orožniki peljali v Celje in okolico, kamor je tudi hodila plenit Roganova družba. Ustavili so se v Novi vasi pri Amaliji Ratejevi,

kjer je Rogan puščal ukradene stvari in prirejal v njenem stanovanju prave orgije s pojedinami in pijančevanjem. Pri Ratejevi so studenški orožniki zaplenili več predmetov, ki izvirajo od tatvin. Aretiranka je priznala, da je Rogan zahajal v njeno hišo in puščal stvari pri njej. Dosele je aretiranih 10 članov Roganove razbojniške tolpe.

grajali gostobesednost propagatorjev muzejske zamisli, smo označili koncepcijo in slog mnogih takih, kakršnega se je pokazal v svojem odzivu g. Franjo Baš sam; pa bogme da nismo pričakovali, da se bo na našo splošno izrečeno grajo oglašil z evidenco baš on.

Na skrotovičene stavke, s katerimi omalovažuje nesebično brigo drugega Aristida, bi bilo lahko odgovoriti jasno in krepko. Ni vredno; pasivnost ali aktivnost gradu se itak ne bo odločala v stolpcih dnevnika. To pa bodi povedano: Aristidov je v našem mestu več, nego se jih oglasi ali more oglasiti. Saj je znano, da so Atenci rojaka Aristida izobčili — ker jim je bil opasen — zaradi poštenosti, nesebičnosti in pravičnosti. Mari bo ta usoda kdaj zadela tudi vodjo grajskega muzeja, postavljenega sicer, kakor on trdi, z zgodovinsko »trajno, večno« odločitvijo? **Aristides II.**

Dete preprečilo strahovito katastrofo

Ključavničarski pomočnik Aleksander Šoster iz Metelkove ulice 19 je prišel v noči na nedeljo zelo pozno domov. Prižgal si je cigareto in v postelji kadil. Ker je bil močno zaspan, je med kajenjem zaspal. Vnela se je posteljnina in v stanovanju je pričelo goreti. Soba je bila že polna dima. Tudi pod se je že vžgal.

Takrat se je prebudil Šosterjev 15-mesečni sinček in zaradi dima, ki ga je dušil, pričel kričati. To je zbudilo očeta, ki je ves prestrašen spoznal, da je bilo njegovo in otrokovo življenje v smrtni nevarnosti. Nezvestnega otroka so prenesli v bolnišnico, kjer so mu rešili življenje.

Nenavadno vrvenje na kolodvoru

Sinoči in danes zjutraj so bile mariborske kolodvorske čakalnice ter peron polni nemških turistov in letoviščarjev, ki so na poti v domovino. Nemške potnike je presenetila nenadna omejitev potniškega prometa z Nemčijo in tako so morali ostati v Mariboru, kjer so čakali na vlak, ki

jih je prepeljal preko meje. Mnogo nemških turistov je še na poti iz Dalmacije in slovenskih letoviških ter kopaliških krajev. Vsi so zaskrbljeni, kako bodo prišli nazaj. Nemške obmejne oblasti na mariborskem kolodvoru so ukrenile že vse potrebno za povratek svojih ljudi.

Večna pesem o zapornicah

Koroška proga ima skozi mariborsko predmestje dva prehoda: enega na Tržaški cesti, drugega pa pri magdalenskem parku, skozi Studence pa ima vsega tri prehode. Že večkrat so se v časopisih oglašali prizadeti, ki so zahtevali, naj bi se zatvornice, ki niso pri čuvajnicah, redno odpirale in zapirale. Tako se pa redno dogaja, da je treba čakati po navadi tudi do pet minut, preden vlak privozi, pozneje pa tudi do pet minut, ko je vlak že zdavnaj mimo. Prebivalstvo, ki mora dnevno skozi te prehode, izgubi

zaradi te neurejenosti mnogo dragocenejšega časa. Ali se res ne bi moglo odpraviti te srednjeveške počasnosti pri odpiranju in zapiranju zatvornic na koroški progi? Ali bo res treba to večno lajno o zapornicah na koroški progi še naprej vrte ti po časopisu — tako dolgo pač, da bo prišla do ušes železniške uprave?

IZGNANEC SKOČIL IZ DRVEČEGA VLAKA

Po prestani kazni je orožnik iz Beograda peljal 25-letnega Ivana Balonija iz

Ljubljanski velesejem

od 2. — 11. IX. 1939

Velika kmetijska razstava

semenogojstvo, zelenjad, sadje, cvetje, čebele in med, mleko in mlečni proizvodi, vino, koze, ovce, perutnina, kunc, golobi, ribe, gobe, zdravilna zelišča, kmetijski stroji.

Gospodinska razstava, akvariji, industrija, obrt. — Lepo zabavišče — velik variete. — Tekma harmonikarjev 10. septembra. — Nagradno žrebanje. — Številna lepa darila za obiskovalce velesejma. — Polovična voznina na železnih.

Italije v Rakek, da bi ga tam izročil italijanskim oblastem. Blizu Zagorja je izgnanec na pretkan način izrabil priliko in skočil iz drvečega osebne vlaka. Orožnik je takoj obvestil trboveljsko in zagorsko žandarmerijsko postajo. Pričel se je lov za beguncem, ki se je nekaj časa skrival pred zasledovalci, nato pa se je ves utrujen predal orožnikom.

SKRIVNOSTNI STRELI Z MOTOCIKLA

Ko se je peljal prevoznik Leopold Uhl iz Pesnice s svojim tovornim avtomobilom po cesti iz Selnice proti Mariboru, je prestrašen zapazil, da nekdo strelja iz samokresa v njegovo vozilo. Za seboj je zagledal rdečo motorno kolo s prikolico, v katerem sta sedela dva neznana moška. Na Uhlav avtomobil je padlo pet strelcev, nakar je motocikel izginil. Oblasti skušajo dognati skrivnostno streljanje, ki k sreči ni zahtevalo žrtve.

TELOVADNI NASTOP HOČKEGA SOKOLA

Hočki Sokol je priredil preteklo nedeljo na letnem telovadišču svoj vsakoletni javni telovadni nastop. Prireditve se je otvorila nekaj po 15. uri s sprevedom in poklonitvijo državnim zastavi. Nato pa je hočka sokolska edinica na letnem telovadišču izvedla s strumnostjo vse posamezne točke. Prisrčni prireditvi je prisostvovalo sokolstvo iz Maribora in bližnjih krajev. Po zaključnem sporedu se je razvila na prostoru letnega telovadišča domača veselica.

NESREČA GLUHONEMEGA KOLEŠARJA

Na vogalu Kneza Koclja in Vetrinjske ulice je enovprežni voz mesarja Weitzla trčil v kolo gluhonemega slikarja Franca Punčuha iz Dobrave. Kolesarja je vrglo v loku z vozila. Obležal je nezavesten. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima gluhonemi kolesar luče poškodbe na glavi. Njegovo kolo je popolnoma zdrobljeno.

OKRAJNI CESTNI ODBOR GRADI

Ker skladišča na Vojašniškem trgu niso več odgovarjala svojemu namenu, se je Okrajni cestni odbor odločil za gradnjo novih skladišč in garaž. Zato je kupil na koncu Koroške ceste veliko stavbišče, na katerem gradi mestni stavbenik Franjo Špes ml. obširna skladišča in šest garaž. Stavba bo v jeseni dogotovljena v surovem stanju, na pomlad pa bodo skladišča z garažami že izročena svojemu namenu. Gradbeni stroški so preračunani na din 350.000.

JUBILEJNA RAZSTAVA SLOVENSKE OBRTI

Od 7. do 16. oktobra bo v prostorih Ljubljanskega velesejma velika jubilejna razstava slovenske obrti v proslavo 20-letnice Jugoslavije in 10-letnice ustanovitve Zavoda za pospeševanje obrta pri Zbornici za TOI v Ljubljani. Za to razstavo, na kateri bodo sodelovali številni obrtniki iz cele Slovenije, so v teku obširne priprave. Zastopane bodo vse obrtniške panoge. Razstavljalci in obiskovalci bodo imeli polovično voznino.

m. Mestni svetnik g. Sluga ni imel na zadnji seji mestnega sveta nobenega pomisleka oz razloga proti podelitvi obrti g. Wenigerholcu.

Zločinska roka požiga po Razvanju

POSESTNIKI POD POHORJEM SE UPRAVIČENO BOJIJO ZA SVOJE DOMOVE

V noči od nedelje na ponedeljek je začelo okoli polnoči goreti kar na dveh krajih hkrati gospodarsko poslopje posestnika Rota v Razvanju. S suho krmo napolnjeno poslopje je bilo na mah v plamenih. Pogorelo je do 50 voz sena in slame, dočim se je gasilec in sosedom posrečilo živino in svinje v zadnjem tre-

nutku rešiti. Na kraj požara so prišle gasiti gasilske čete iz Razvanja, Bohove, Pobrežja, Studencev in Hoč. Ogenj je bil podtaknjen, saj je začelo goreti na dveh krajih. Najbrže je na delu kak piroman, kajti posestniki pod Pohorjem dobivajo stalno grozilna pisma.

Mariborski grad — pasivna postavka

Po ustreznosti uredništva je ta naslov stopil v javnost prvič v naši številki dne 25. t. m. Danes ga beremo tretjič, ne po potrebi in ne po naši volji, ampak po odzivu, ki ga je našel v številki 26./27. t. m. Izven dvoma je sedanja pasivnost; namreč in najbrž stalno naraščala pa bi v bodoče, ako bi grad — zdaj po večini še nezaseden — mestna občina prepustila muzeju in njemu pridruženim ustanovam, ki pač zaslužijo in bi dobivale v vsakršni koli obliki izdatno mestno področje, a ne morejo pričakovati, da jim mesto trajno iz svojega nudi prostore, opremo, upravo, vzdrževanje; v medsebojnih razmerjih se v možnih novih prilikah kaj lahko vgnezdijo spori, zdražbe, prepovedi, posebno, če kdaj pridejo do oblasti gospodarji, ki najemnikom oziroma stanovalcem niso v vseh oziirih naklonjeni. Zato smo v brigi za mestne koristi in za mirno sožitje v gradu spregovorili o odgovornosti mestnega sveta, če bi bil voljan kar ves grad prepustiti v svrhe muzeja i. sl., ne da bi premislil, kakšne obveznosti bi sčasoma pač moral prevzeti nase. Rekli smo, da v mestni grad spada samo mestni, t. j. občinski muzej, ki je itak že tam; v ostale številne in deloma obširne prostore pa se naj vselijo mestni uradi, kakor je grajska dvorana že itak prihranjena za župana ob posebnih prilikah, in kakor je nameraval občanjski svet tedaj, ko je grad kupil. Kako bi potem grad, s kletjo vred, oživel!

To smo zapisali v prid stvari same, ni in gledamo trezno v bodočnost, zapisi tem prej, ker jih je mnogo, ki s svojimi pomisleki zro na potek izrabe gradu, a oglašajo tisti, ki prisvajajo grad le muzeju. Njih glasnik se je v naši številki 26./27. t. m. ozval. Ne z razlogi; zdé se mu nepotrebn, češ da jih je že pred leti povedal

Kmalu bo konec počitnic

Počitnice gredo h koncu. Še nekaj dni — in mladina bo oživila naše ulice, ki jo tako pogrešajo. Življenje je le življenje, pa če nam v svoji mladostni razposajenosti prizadene marsikatero neprijetnost. In prav sedaj, ko se je mlada rast bolj svobodno in svoji naravi primerno izživljala ter se vnanje utrdila, nam je njena živahnost dobrodošla in prijetna.

A tudi ona ima že svoj težek račun. Če smo iskreni in objektivni, moramo priznati, da niso pojmi »šola«, »učenje« nikomur čarali posebno prijetnih občutkov in predstav. Ni to bilo v preteklosti in ni niti sedaj.

Ta pojav je nekaj naravnega in tudi razumljivega. Mladina je simbol sproščenosti, šola pa reda, omejitve, samoobvladavanja, podreditve disciplini; šola je torej mladi rasti protivna, ker je plod naše ureditve, naših potreb in zahtev.

Šola mladino pripravlja za njeno vključitev v delovno zajednico, zato uči in vzgaja. Ker pa je življenje v neprestanem razvojnem procesu, da si se v svojem bistvu prav nič ne spremeni, gre le za način, za obliko ureditve človeške družbe in s tem sporedno tudi tej posvečene priprave.

Danes smo na jasnem, da je mladina kot popoln organizem produkt ekonomskih, socialnih, kulturnih razmer, v

katerih živi. Te niso povsod enake, niti nespremenljive. Če pa so v nepretrgani promeni, velja to tudi za mladino. To je treba naglasiti, ker to dejstvo vse premalo upoštevamo, oziroma je čisto niti ne upoštevamo. In posledice? Velika nesoglasja, krivice, bolesta spoznanja in zagrenjenost v mladini itd.

Mislimo, da ne bo nihče, ki je pogledal le malo preko življenja, zanikal, da je visok odstotek delovnih množic žrtev težkih razmer. Naravno, da je z njimi vred žrtev tudi mladina. Ta žrtev je toliko večja, v kolikor mora mladina zreti v zelo megleno bodočnost s težkimi izgledi. Zato je res nepretrgano, če slišimo opazke, da nima mladina prave mladosti, da je zaskrbljena, zbegana. Kako bi v tej zmedeni bila?

Ti razlogi nas silijo, da opozorimo vzgojne činitelje naših šolskih zavodov, da temu primerno namerijo svoje vzgojno udejstvovanje. Duh časa, ki je nedvomno proniknil tudi v mladino, oziroma prav vanjo, je dejstvo, ki ga šola ne sme prezreti. Prepričani smo, da bo tenkočuten vzgojitelj znal prav to postavko izkoristiti tako, da bo mladino moralno dvigal in ji krepil voljo, optimizem in vero v naše lepše dneve. Seveda mora biti vzgojitelj sam na jasnem, o idealih in poteh k njim.

S TAJNE SEJE

Na tajni seji mariborskega mestnega sveta je bilo obravnavano tudi vprašanje pristopa Mestnih podjetij k premožovni družbi »Peklenica«, ki ga je pred meseci kupila Mestna hranilnica v Mariboru. Sprejet je bil predlog, da Mestna podjetja pristopijo z glavnico enega milijona dinarjev.

SMRTNA NESREČA MLADEGA PLANINCA NA ŠPIKU

V nedeljo dopoldne se je na Špiku smrtno ponesrečil pri plezanju 22-letni akademik Albin Zupan iz Jesenic. Vest o smrtni nesreči v Martuljkovi skupini je prišla proti večeru v Jesenice. Na kraj nesreče se je iz Kranjske gore odpravila reševalna ekspedicija, ki je truplo ponesrečenega planinca spravila v dolino.

m. 2. drž. dekliška meščanska šola sv. Cirila in Metoda v Mariboru, Cankarjeva ulica 5. Vpisovanje v vse razrede bo 1., 2. in 3. septembra dopoldne. V prvi razred se vpišejo učenke, ki so dovršile 4. razred ljudske šole brez slabe ocene ter do 1. januarja 1940 ne bodo presegle 14. leta. K vpisovanju prinesli vsaka učenka zadnje šolsko izpričevalo, predpisano davčno potrdilo. Učenke je izvenmariborskih občin morajo predložiti nekoliko potrdilo svojega občinskega urada, iz katerega bo razvidno, v kateri občini stanujejo. Novinke in učenke, ki pridejo iz drugih zavodov, naj prinesejo s seboj tudi krstni list. Učenke, ki žele posecati tukajšnjo šolo, a stanujejo izven šolskega okoliša, morajo vložiti pri upravitelstvu šole posebno prošnjo. Šolnina se odmerja po višini davkov. Učenke, katerih starši plačujejo letno manj kot 800 din davkov, ne plačujejo šolnine. Če posecata dva otroka iste družine tuk. zavod, zadostuje eno davčno potrdilo. Starši, ki imajo v šolah več otrok, plačajo za prvega otroka polno, za ostale otroke le polovično šolnino. Popravni izpiti bodo za 4. razred 31. avgusta ob 10. uri, za ostale razrede 4. in 5. septembra, kakor je razvidno iz razglasa na oglasni deski. Vse podrobno študi glade odmere šolnine, raznih plačil pri vpisovanju, otvoritvene službe božje in začetka rednega pouka bodo izvedle učenke pri vpisovanju.

m. Državljanstvo je naše notranje ministrstvo odvzelo Falconettiju, ki je bil 1896 leta v Mariboru rojen in je sem tudi pristojen.

m. Če ne sme čevljar delati čevljev... Mali kazenski senat okrožnega sodišča v Mariboru je obsodil na pol leta strogega zapora 64-letnega čevljarja Jakoba Dokša iz Poljskave, ker se je ob neki priliki, ko ne bi smel delati na državni praznik čevljev, razburil in začel klicati tujega rešitelja.

m. Deklica pod kolesom. Na Aleksandrovi cesti je neznan kolesar povozil 5-letno Hermino Ramškovo. Deklica je pri padcu doživela hude poškodbe na glavi in nogah.

m. Z jabolane je padla pri obiranju sadja 17-letna viničarjeva hčerka Terezija Knafličeva iz Slovenske Bistrice. Ponesrečenka, ki ima zlomljeno nogo, so prepeljali v tukajšnjo bolnišnico.

m. Aktovko z listinami je nekdo ukradel trgovskemu potniku Vrenku iz avtomobila na Kralja Petra trgu.

m. Napredovanje v mestni službi. Na tajni seji mestnega sveta je bilo odobreno napredovanje po pragmatiki naslednjim uradnikom: Janku Jakšu, računskemu asistentu Maksu Zuli, Franju Valentiču, Zorki Bakovnikovi, vo vodnemu mojstru Josipu Czernyju in šolskemu slugi Francu Roškarju.

m. Spomenik pokojni prvakinji mariborske drame. Ob proslavi 20-letnice Narodnega gledališča v Mariboru bo mariborska sekcija Zdrženja gledaliških igralcev postavila lep spomenik pokojni prvakinji tukajšnje drame Berti Bukšek-Bergantovi, ki je umrla pred de setimi leti.

m. Tatu svojega kolesa je prijel. Franc Kmetič, ki mu je bilo v petek ukraden kolo, je včeraj v mestu zagledal mladeniča, ki se je peljal na njegovem kolesu. Kmetič ga je prijel in ga izročil stražniku. Je to 18-letni Josip Ivčič iz Ljubljane.

m. Združenje brivcev in frizerjev opozarja svoje članstvo, da se morajo takoj vpisati v jenci in vjenke radi strokovne nadaljevalne šole ter jih treba nujno poslati radi tega na mestno poglavarstvo.

m. Ukraden žensko kolo. Tovarniški delavki Elizabeti Hedenikovi je nekdo iz veže v Vojaški ulici 5 ukradel novo žensko kolo znamke »Dirigente«, ki je bilo registrirano z evidenčno številko 25261.

m. Ob vse prihranke je bila gospodinjka pomočnica Jozefa Arnske iz Taborске ulice 16. V njeno sobo se je s ponarejenimi ključi splazil neznan tat in ji ukradel 230 dinarjev.

m. Z motocikla je padla delavčeva žena Marija Jutmaher v Jerovškovi ulici in se precej potokla.

m. Zopet en gaent ljudi. Orožnik je v vlaku v Vučenici prijel 33-letnega delavca Jakoba Kukoviča iz Mute, ki je nagovoril dva delavca iz Ponikve, da so z njim sklenili pobegniti preko meje v Nemčijo.

Iz Slovenskih goric

Na novo izdana viničarska uredba je vzbudila med slovenjgoriškimi vinogradniki velik odmev z raznovrstnim ugibanjem, da je uredba krivična, ker določa gotovo višino dajatev, ki presegajo prejšnje in ki jih morajo vinogradniki-delo-dajalci viničarjem redno dajati. Mnogi pozvemo naravnost nesocialne korake z odpovedovanjem služb viničarjem in se že bavijo z mislijo za najetje posebnih sezonskih delavcev, ki bi obdelovali vinograde. Vprašanje je, kako bo to izvedljivo z ozirom na strokovno obdelovanje vinogradov in zlasti ob sanacijskih delih. Med viničarji vzbujajo to razpoloženje vinogradnikov splošno nezadovoljstvo in presojo gonojo proti novi uredbi, s katero so dosegli ugodnejše socialne in gospodarske pogoje, kot zahteva njih polklic, nad vsem pretirano, ki ima namen nadalje izkoriščati najrevnejši poklic proletariata.

Velik kmetijski tabor. V nedeljo, 3. septembra, bo priredila okrajna Kmetijska zveza pri Sv. Lenartu v Slov. gor. velik kmetijsko-narodni tabor, ki bo obenem kot proslava 90-letnice gospodarske osamosvojitve kmetijskega stanu izpod graščinskega jarma.

m. Tatvina zlatnine. Tkalki Štefki Potokarjevi iz Praprotnikove ulice v Košakih je neznanec vlomil v spalnico in odnesel zlato zapestno uro, zlato zapestnico, zlato ovratno verižico in zlat prstan ter 200 dinarjev gotovine.

m. Pobresko cesto regulirajo. Dolgo pričakovana regulacija Pobreske ceste se je vendarle pričela. Sedaj delajo na odseku med Tržaško cesto in Kralja Petra trgom. Podri bodo tudi hišico pod magdalensko cerkvijo in tako zvane »turške šance«. Ta del Pobreske ceste, na katerem opravlja dela mestna občina, bodo tlakovali z granitnim tlakom.

m. Strahovalci Slovenskih goric so bili aretirani, in sicer posestnik Ivan Kos iz Cogotincev, hlapec Franc Zelenko in njegov brat Alojz ter posestnik Jernej Zimič iz Cogotincev. Ujeta štiripetersna tatinska detelja je priznala »samo« 72 vlomov in tatvin po Slovenskih goricah.

m. Zopet dva agenta za tihotapstvo ljudi in sedem njihovih žrtev so prijeli obmejni organi v Gradišču. Brezvestna agenta sta zbirala ljudi za Nemčijo na Kranjskem.

m. Sredi Drave je utonil. Ko je včeraj popoldne hotel 18-letni tov. delavec St. Cvirni pri otoku preplavati Dravo, mu je sredi reke postalo slabo. Pričel se je potapljati, toda preden je prišla pomoč, so mladeniča že odnesli valovi. Cvirni je imel zlomljeno roko, kar je bilo zanj še bolj usodno.

m. Anketa o sadnem izvozu v Mariboru. Pred dnevi je bila v Mariboru anketa o sadnem izvozu, na kateri sta poročala tudi tajnik Kmetijske zbornice dr. Lavrič in tajnik Trgovske zbornice dr. Pless. Vsi sadni izvozniki so nastopili proti temu, da bi Prizad prevzel izvoz jabolk.

m. Zakaj so tlakovane ulice pokrite s peskom? Meščani se vprašujejo, zakaj so nove tlakovane ulice posuli s peskom, kar povzroča ob deževnem vremenu blato. Mnogo bolje bi bilo, če bi bili zaliti z asfaltom.

m. Nov vodovodni pravilnik je sestavil vodja mariborskega mestnega vodova. Je to prvi slovenski vodovodni pravilnik.

m. Od gladi zaradi verske sekte umrl. Te dni so pokopali 70-letnega železniškega upokojenca in hišnega posestnika Viljama Vadenova, ki je pripadal verski sekti »lorberjanec«. Dasi nevarno bolan, je odklanjal vsa zdravila in se je zdravil samo z magnetizmom in hipnozo. Odklanjal je tudi vsako jed ter je bolj zaradi gladi umrl.

m. Petkova racija je bila zelo uspešna. Policijski organi so ujeli 45 sumljivih oseb, med katerimi je bilo tudi več zasledovalcev.

m. Sokol Maribor I. Na rojstni dan Nj. Vel. kralja dne 6. septembra priredi naše društvo velik javni nastop, združen s proslavo 10-letnice in razvitem družbenega in naraščajočega prapora. Povorka ob 13.50 uri iz Jezdarske ulice, začetek točno ob 15. uri, na kar že danes opozarjamo in prosimo vsa sokoška društva in nacionalno javnost, da se te velepomembne prireditve udeleži. V slučaju slabega vremena se vrši isto dne 8. septembra. Zdravo! — Uprava.

m. Ant. Rud. Legatov Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti. Maribor, Vpisodeljah, v šolski pisarni, Vrazova ul. 4. vanje je dnevno od 10.—12. tudi ob nedelastni dijaški internat. Šolski program in pojasnilo brezplačno. Začetek 9. sept.

m. Prva skupna pevska vaja zborov »Jadrana« in »Nanos« bo v torek, 29. t. m., v prostorih društva »Jadrana« v Narodnem domu. Z ozirom na bližnji skupni nastop in skorajšnje združitve je udeležba vseh pevcev obeh zborov strogo obvezna! Društvi »Jadrana« in »Nanos«.

m. »Ljubljana v jeseni« se imenuje jesenska prireditev ljubljanskega velesejma. Letos bo od 2. do 11. septembra. V svojem prvem delu bo velesejem pokazal industrijo in obrt, v drugem pa kmetijstvo.

Šah

Zagrebski finale za naslov mojstra

Zadnja kola finalnega turnirja prinašajo neverjetne senzacije: favoriti izgubljajo, drugi prihajajo na vrh tabele. Četrto kolo je bil črn dan za oba slovenska favorita. Retiljeva otvoritev Rabar—Gabrovšek je prinesla belemu prav izgledno igro. V težki poziciji je Gabrovšek poskušal vse, da se reši, toda zaman. V veliki časovni stiski je moral položiti orožje. Retiljeva otvoritev je bila usodna tudi za Sorlija. Subarić je v drznem napadu, ko je žrtvoval najprej tekača, nato pa še dva stolpa, postavil Sorlija pred neizogibno dilemo: mat. Mladi Gligorić je zadal težak poraz vodečemu Rabkoviću. S prostim e kmetom je prisilil Rabkovića v 33. potezi k predaji. Šiška je izgubil vse nade.

Mednarodni turnir v Bournemouthu

Podoba je, da bo ta turnir mrtva tekma med vodilnima dr. Euweom in Flohrom. Oba dobivata partije ter sta skupno v vodstvu. V 8. kolu je dr. Euwe na kratko odpravil 74-letnega Miesesa, dočim je Flohr zašel proti Kleinu v težko končnico, ki je bila prekinjena. Landau je gladko dobil proti Kittoju. Abrahams je v dobjeni poziciji proti Wallisu prezrl celo damo. König je z lepim napadom porazil Thomaasa. Partija Aitken—Cohde je končala remis. V 9. kolu je dr. Euwe premagal Wallisa, Flohr Miesesa, dočim je bila igra Klein—König remis, ostale partije so bile prekinjene. Flohr je svojo končnico proti Kleinu iz 8. kola samo remiziral ter je tako sedaj zaostal za pol točke za dr. Euweom. Po 9. kolu vodi dr. Euwe z 8, Flohr 7 in pol.

Po stanju kmetijstva se v veliki meri ravna tudi stanje trgovine, obrta in industrije, saj je znan rek: »Kmet bogat — vsak bogat«. Eno torej izpopolnjuje drugo. Velika kmetijska razstava bo imela več odlika kmetijske razstave, povrnitve delkov, tako za semenogojstvo, povrnitve no, cvetje, čebelarstvo in med, mleko in mlečne izdelke, razstava vina s sezonom, in pokušnja, ovce in koze, peruniko, kunce in golobe, ribe važne v gospodarstvu, gobarstvo in zdravilno rastlinstvo. Na kmetijski razstavi seveda tudi ne bo manjkalo kmetijskih strojev in orodja. Razstava cvečja bo izpopolnjena z razstavami akvarijev in eksotičnih ribic. V svojem drugem delu pa bo velesejem podal industrijske in obrtniške izdelke. V nedeljo, 10. septembra bo prirejena tradicionalna tekma harmonikarjev za jugoslovansko prvenstvo 1939/40 in prehodni pokal. Obiskovalci imajo na železnici brezplačen povratek.

Nočna lekarniška služba (od 26. t. m. do vključno 1. septembra): lekarna pri Zamoreu, Gosposka ul. 12, tel. 28-12; lekarna pri Angelu varuhu, Aleksandrova cesta 33, tel. 22-13.

Kino

* Grajski kino. Od danes do vključno 29. t. m. prinašamo najzanimivejši film vesoljnega oceana »Podmornica D1« (Submarine D1) prelepi film o ljubezni, marinarstvu in tovarištvu. — S 1. septembra začne otvoritev nove sezone 1939/40 z filmom Antioheto največjim monumentalnim filmom vseh produkcij.

* Esplanade-kino. Velika pustolovščina, družabni vesele zabavne vsebine. Maria Ardergast, Albrecht Schönhals, Charles Susa, Gustav Waldau.

* Union kino. Danes zadnjič »Karavana pustlinje« film poln prekrasnih pesmi, elegantnih sil Amerike, Evrope in Afrike.

Radio

Ponedeljek, 28. avgusta
Ljubljana: 12. Plošče; 13.20 Popolninski koncert RO; 19.30 Zanimivosti; 19.40 Narodnostna ura; 20. Plošče; 20.10 Predavanje; 20.30 Vokalni koncert Schubertovih pemi; 21.15 Komorni trio; 22.15 Koncert češke glasbe RO. — Zagreb: 20. Vokalni kvartet izvajajo pesmi domačih skladateljev; 20.30 Skladbe domačih avtorjev; 21. Skladbe domačih avtorjev. — Beograd: 18.20 Koncert RO; 20.40 Vokalni koncert. — Setija: 17.30 Popularni koncert. — Paris PTT: 20. Bellinjeva klavirska fantazija »Somnambula«. — Firence: 21. Verdijeva opera »La Traviata«. — Bratislava: 19.40 Plesna glasba; 20.45 Vokalni koncert; 21.15 Klavirski koncert. — Praga: 21.30 Simfonični koncert orkestra FOK. 23. Nočni koncert češke glasbe.

Torek, 29. avgusta
Ljubljana: 12. Znanje korčnice; 13.20 Vesela glasba; 19.30 Deset minut zabave; 19.40 Narodnostna ura; 20. Fantazija Rossini (Viljem Tell, plošče); 20.30 Koncert vedre glasbe RO; 22.15 Harmonikarji (plošče). — Zagreb: 20. Iz domačih koncert. — Beograd: 19.05 Violinski koncert iz 21. Prenos simfoničnega koncerta iz Ljubljane. — Sofija: 6.10 Popularni koncert; 19.15 Ljudska glasba; 21.40 Vedra in ples na glasbo. — Bratislava: 19.30 Koncert na violini in čelu; 22.15 Slovaška plesna glasba. — Leipzig: Mozartov »Requiem« u Salzburga. — Radio Paris: 20.15 Simfonični koncert (Mozart). — Paris PTT: 18.30 Simfonični koncert (Haydn). — Buenos Aires: 21.30 Mehiške havajske in argentinske pesmi. — Budimpešta: 17.10 Klavirski orkester. — Praga: 20.10 Koncert ljudskih napevov iz južne Češke.

V tem kolu je moral predati celo prot Jermanu. V 5. kolu je Gligorić še posebej čal nade na končno zmago. V Nemcovičevi obrambi je bil odlično igro dolga igra točko proti Rabarju. Nemcovičeva obramba Rabkovića—Šiška je po raznih manevrih končala remis. Sorli je z zelo lepo žrtvijo figure odločil partijo proti Jermanu v svojo korist. Gabrovšek se je v damskem gambitu proti Subariću resil v težkega položaja ter v končnici s kraljem več popravil svoj poraz v 4. kolu. Stanje po 5. kolu: Gligorić 4, Rabković 3 in pol, Sorli 3, Gabrovšek, Rabar in Subarić 2 in pol, Jerman 1 in pol, Šiška pol točke.

Klein 6 in pol točk itd. Rezervni turnir: Podhorcer 6 in pol, Speyer in Snosko-Borovsky 5 in pol.

OLIMPIADA V BUENOS-AIRESU
Rezultat prvega kola: I. skupina Anglija—Kanada 2 in pol; 1 in pol, Poljska—Brazilija 3 in pol; pol, Češko Moravska—Paraguay 3 in pol; pol. II. skupina: Poljska—Francija 2 in pol; 1 in pol, Letonija—Nemčija—Bolivija 3 in pol; pol, Letonija—Uruguay 3:1. III. skupina: Danska—Irski 4:0, Litva—Ecuador 4:0, Holandska—Islandija 2 in pol; 1 in pol. IV. skupina: Estonija—Švedska 3:1, Norveška—Gvatemala 2 in pol; 1 in pol. Match Palestina—Kuba je bil odložen, dočim so bili Peru, Argentina in Chile prposli.

Sport

Zmaga Železničarja nad Maratonom

ATLETSKI DVOBOJ NA STADIONU SE JE KONČAL Z REZULTATOM 94:81

V soboto in nedeljo je bil na stadionu SK Železničarja atletski dvoboj SSK Maraton—SK Železničar v prireditvi prvega. Za tekmovalce je bilo precej zanimanja. Doseženi rezultati so v glavnem prav dobri, saj je mariborska atletika dobila nove upravičence za državno prvenstvo, ki bo 9. in 10. septembra v Beogradu. V metu kladiva in v metu na 200 m je bil postavljen nov mariborski rekord.

Poleg atletov, ki smo jih objavili v sobotni številki, sta si priborila pravico starja na drž. prvenstvu še Lončarič na 100 m ter Gracijanski na 200 m. Rezultati: Tek 100 m: 1. Lončarič (M) 11,3, 2. Gracijanski (Z) 11,7, 3. Stranič (Z) 12,1. Met kopja: 1. Gregorovič (Z) 51,68, 2. Lužnik (M) 46,69, 3. Zorko (Z) 44,66.

Tek 400 m: 1. Muraus (Z) 54,8, 2. Ledinek (Z) 55,9, 3. Novak (M) 58,9. Skok v višino: 1. Lužnik (M) 165, 2. Gregorovič (Z) 160, 3. Zorko (Z) 160. Skok v daljavo: 1. Lončarič (M) 6,42, 2. Lužnik (M) 6,09, 3. Zorko (Z) 6,09.

Tek 1500 m: 1. Muraus (Z) 4,36, 2. Karlin (Z) 4,40, 3. Uebels (M) 4,41³/₅. Met kroglice: 1. Hlade (Z) 13,44, 2. Lužnik (M) 11,91, 3. Gregorovič (Z) 11,50. Stafeta 4 × 100: 1. Maraton, 2. Železničar, obe stafeti sta bili radi nepravilnosti na progi diskvalificirani.

Tek 110 m zapreke: 1. Lončarič (M) 18,2, 2. Lužnik (M) 19, 3. Gregorovič (Z) 19,2.

Met diska: 1. Lužnik (M) 36,25, 2. Hlade (Z) 35,41, 3. Gužnik (Z) 33,40. Tek 200 m: 1. Gracijanski (Z) 23,6 (nov mariborski rekord), 2. Lončarič (M) 24,1, 3. Stranič (Z) 25,2.

Skok s palico: 1. Smerdel (M) 3,42, 2. Gala (Z) 3,10, 3. Balgavi (Z) 3. Tek 800 m: 1. Ledinek (Z) 2,08, 2. Muraus (Z) 2,13, 3. Holc (Z) 2,17,9. Met kladiva: 1. Gužnik (Z) 43,19 (nov mariborski rekord), 2. Hlade (Z) 36,56, 3. Smerdel (M) 30,50.

Triskok: 1. Zorko (Z) 12,76, 2. Lončarič (M) 12,53, 3. Gregorovič (Z) 11,64.

Tek 5000 m: 1. Zupan (Z) 17,15, 2. Sibirec (Z) 17,27, 3. Balgavi (Z) 17,28. Stafeta 400 × 300 × 200 × 100 m: 1. Železničar (Muraus, Ledinek, Gracijanski, Stranič) 2,12,5, 2. Maraton (Filipič, Lužnik, Babič, Novak) 2,19, stafeta „Železničarja“ je bila radi nepravilnosti na progi diskvalificirana. Za točkovanje velja čas Maratona.

Za točkovanje se je upošteval čas dvojice bolje plasiranih izmed treh atletov vsakega kluba v posameznih disciplinah. V dvoboju je zmagal SK Železničar s 94:81 točkam.

Podvezino nogometno prvenstvo

Včeraj je bila otvoritev prvenstvene sezone v vsej državi. Na področju LNP-a so v glavnem začeli le prvotnejši klubi. V mariborski skupini je bila po ena tekma v Mariboru in v Cakovcu.

RAPID—MURA 1:0 (0:0)

V precej nezanimivi igri je na svojem igrišču mariborski Rapid premagal enajstotično iz Murske Sobotice, ki je predvajala sicer tehnično precej visoko stoječi nogomet, a v napadu absolutno ni uspela. Razen začelke, ki je bil v znamenju Mure, je ves čas prevladoval Rapid. Pri gostih se je predvsem odlikoval vratar, nato srednjolice in ožja obramba. Rapid je imel najboljše v vratarju in stranskih krilcih. Napad je imel mnogo smole v streljanju. Edini gol je padel v 27. druge polovice iz kombinacije Jurgec-Böndendorfer. Sodil je Ljubljancem g. Mrdjen.

Otvoritev juniorskega prvenstva v predgri se je vršila prva juniorska prvenstvena tekma Rapid-Slavija. Rezultat 4:2 (2:1) za Rapida. Sodnik g. Nemec. GRADJANSKI—ZELEZNIČAR 3:3 (3:0)

Prvo gostovanje proti novemu članu prvotnejše skupine SK Gradjanskemu je prineslo presenečenje v obliki remija. Železničar je do odmora predvajal prvo-

razreden nogomet ter dosegel prednost 3 golov. Strelec je bil v 14. in 40. min. France Franc. V drugi polovici je prišel Gradjanski z neverjetnim startom in po zrtvovalnostjo ter izravnal prednost gostov. Igra je postala jako ostra, tako da je sodnik g. Vebels iz Celja izključil v 17. min. Stiflarja (Z) in Stefanovića (G). Železničar je točki po nepotrebnem izgubil, zastreljal je dve enajstki.

CELJSKA IN LJUBLJANSKA SKUPINA

Celje—Atletik 4:2 (2:1)

Pri skalni kleti je pred številnim občinstvom SK Celje zaslužno premagal enajstotično Atletik, ki je tehnično, zlasti pa taktično — predvsem v napadu — mnogo zaostajala za Celjem. Obe moštvi sta dali vse iz sebe. Po poteku bi lahko bila enajstotična Celja dosegla še znatno višji rezultat. Strelci so bili: v prvi polovici Dobrajc (v 1. in 40. min.) za Celje ter Wohlgenut v 42. min. za Atletik. V drugi polovici Dorajc in Bajramović v 21. in 38. min. za Celje ter Esih tik pred koncem za Atletik. Sodil je ss. g. Kopic iz Maribora.

V ljubljanski skupini so bili doseženi sledeči rezultati: Jadran—Disk 3:3 (1:1), Reka—Mars 1:4 (0:2), Bratstvo—Svoboda 9:1 (3:1), Kranj—Hermes 4:2 (0:1).

vedala naša obramba. Podrobnosti še manjkajo.

SLOVENSKO-HRVATSKA LIGA

V slovensko-hrvatski ligi se je včeraj odigralo popolno prvo kolo, v katerem zlasti preseneča poraz Hajduka v Subotici. Rezultati: Bačka—Hajduk 2:1, Split—Hašk 1:4, Sašk—Slavija (V) 1:0, Concordia—Slavija (O) 2:2.

ČEŠKI PLAGALNI KLUB V LJUBLJANI

Na povratku iz Splita je ČPK gostoval drugič v Ljubljani proti Iliriji. Gosti so dosegli le zmago na 100 m prsno, dočim so vsa ostala prva mesta zasedli Ilirijanci. Tekma v waterpolu se je končala neodločeno s 3:3.

Železničar — Slavija (Varaždin) 1:5

Teniška družina varaždinske Slavije je včeraj popoldne odigrala na teniških igriščih na stadionu prijateljski turnir z mariborskim Železničarjem, ki se je končal z zmago gostov v razmerju 5:1. Edino točko za Železničarja je priboril Skrobar. Rezultati:

Briksi I.—Podlesnik (Z) 6:1, 6:3, Takáč—Gregorčič (Z) 6:1, 6:4, Koprek—Vampl (Z) 9:7, 6:3, Briksi II.—Skrobar (Z) 4:6, 6:3, 6:8, Briksi II.—Takáč—Mazi—Slana (Z) 6:2, 6:4, Briksi I.—Koprek—Vampl—Božičev (Z) 6:2, 4:6, 6:4.

Dve plavalni prireditvi

PROPAGANDNO PLAGANJE NA OTOKU

SSK Maraton je priredil včeraj na otoku propagandne plavalne tekme o bodelovanju plavačev iz Kamnika, Ljubljane in Maribora. Plavalni klub Kamnik ji hje poslal 15, Planina iz Ljubljane 10, številno pa so bili zastopani tudi domači plavači, člani Maratona in MPK, zlasti juniorji. Nastopil je tudi državni rekorder Cerer, njegovi poskusi rušenja državnih rekordov niso uspeli. Izmed domačih plavačev je najbolj ugajal Rostohar (M) ter skakači MPK, dočim je prvo moštvo plavačev MPK nastopilo v Murski Soboti. V waterpolu je Kamnik premagal kombinirano moštvo Maratona in Mariborskega plavalnega kluba s 3:0. Rezultate bomo objavili jutri.

MPK V MURSKI SOBOTI

Mariborski plavalni klub nadaljuje s propagando za plavalni sport na našem podeželju. Včeraj je gostoval v Murski oboti ter porazil Muro v razmerju 52:33 točkam. Tekma waterpolu se je končala z zmago gostov 12:2 (6:1). Rezultati:

100 m prsno: 1. Zimič (MPK) 1:14,4, 2. Cvetko 1:16, 3. Krstič 1:16,6, 4. Serbec (vsi Mura) 1:16,8.

100 m prsno: 1. Cvetko (Mura) 1:24,6, 2. Voller (MPK) 1:26,1, 3. Mihorko (Mura) 1:41,3, 4. Serbec.

100 m hrbtno: 1. Pestevšek (MPK) 1:30,3, 2. Smerdu 1:38, 3. Serbec 1:38,8, 4. Rusanov (vsi Mura).

Mešana stafeta 3 × 33 m: 1. MPK (Pestevšek, Voller, Zlatič) 1:08,1, 2. Mura (Rusanov, Cvetko, Serbec) 1:09,1.

Stafeta 3 × 100 m prsno: 1. MPK (Pestevšek, Krstič, Zimič) 3:46,2, 2. Mura (Lajnshek, Serbec, Rusanov) 4:08,2.

PRIMORJE DRŽAVNI PRVAK V ATLETIKI

V Ljubljani je bil dvoboj Primorje—Concordia za naslov najboljšega kluba v državi. V predtekmovalnih sta se namreč imenovana kluba po točkah plasirala na prvi dve mesti. Tudi letos je v dvoboju zmagalo Primorje, ki si je tako že petič osvojilo ponosni naslov. Primorje je s tem zopet dokazalo premoč slovenskega atletskega sporta, ki je izgledala omajana po rezultatu troboja v Zagrebu. Rezultat dvojboja je 31.260:29.821 za Primorje.

VICTORIA DRŽAVNI PRVAK V PLAVANJU

Na Sušaku je bil plavalni dvoboj Victoria—Jadran. Oba ligaša sta se borila za prvo mesto in naslov prvaka. V plavanju je zmagala Victoria, ki je na ta način postala državni prvak za l. 1939, drugi je Jug, tretji Jadran. V waterpolu je bil dosežen remis s 2:2. Državni prvak je Jadran s 5 točkami pred Jugom in Victorijo.

s V vzhodni ligi je Jedinstvo premagalo Slavijo (S) s 3:2. Sodil je Zagrebčan Podupski.

s V Dubrovniku je gostoval UTE iz Budimpešte proti Jugu, ki je zmagal v plavanju in waterpolu.

s V kajakaškem državnem prvenstvu na divjih vodah je na progi Zagorje—Hrastnik (12 km) zmagal v tekmovalju enojk Malahovsky (KK Ljubljana) v 39:32, v

tekmovalju dvojki Lubšič—Vincenc (KK Maraton, Zagreb) v 38:45, med turnirni enojkami pa je zasedel prvo mesto Plan Kurt (KK Zagreb) v 24:46.

MILIJONSKE STAVE NA RAČUN — LEDU

Stava je Amerikanom že vsakdanja potreba. Nje se ne primeri izrednega, da bi ne stali. S posebno strastjo so se pa vrgli na Aljaski na stave, kdaj se začne pomladi pomikati led na rekah. Lovci na kožuho in zlato, ki si preko zime naberejo denarja, se spomladi zberejo ob rekah. Zaledenelo strigo spojiijo z električnimi žicami in potem stavijo, kdaj se bo jel led premikati.

Trenutek, ko led preraga žice pričakujejo vsi z veliko napetostjo. Nekateri so tako spretni, da izračunajo na minuto točno, kdaj se bo led no vodah sprostil. S posebnimi totalizatorji spremljajo vso reč in mnogi postanejo čez noč bogati. Samo letošnje pomlad so znesle stave blizu 30.000.000 din!

Zanimivo, pri vsem tem je, da kljub matematični natančnosti, ki je pri stvari potrebna, sodeluje v stavi staro in mlado, vsak bi bil rad bogat. Tako razpisajo denar in vso zimo ni na Aljaski druge govorice, kako bo pomladi, ko se bo spet približal dan upanja za vse...

KOLIKO POŽRO ŽELEZNICE

Francoski železničarji podajajo v svojem ilustriranem glasilu »Potujtee« tele visoke številke o letni uporabi svojih železnic:

11 milijonov ton — ali 11 milijard kil pre moga, 860 milijonov kilovatnih ur električnega toka in 1.400.000 električnih žarnic za razsvetljavo vlakov, postaj, delavnic in pisarn, 225.000 ton železa in jekla, 240.000 ton tračnic; spojnic, zagostit, 450.000 kubičnih metrov prago, 6 milijonov ton obtežil in kamena za nasipanje proge, 2.400.000 kvadratnih metrov platna in sukna.

Francoska železnica ima pa 80.000 km tračnic, 19.600 lokomotiv in 900 motornih vlakov. — Francija je država, ki ima največ motornih vlakov — 34.000 osebnih vlakov, 511.000 tovornih vlakov in 13.000 postaj.

IZ ŽIVLJENJA METUZALEMOV

100-letni strojevodja John Hosan se lahko ponaša s 83 leti službe pri železniški družbi Milwaukee Railroad. Ponosen je na to, da je opravljal to službo že tedaj, ko sedanega ravnatelja družbe sploh še ni bilo na svetu.

111-letni grški kmet Panielo Velmos prepotuje vsak dan 25 km, da proda v mestu jajca in kokoši. Mož je še danes strasten plesalec, ki mu ne uide nobena vaška veselica.

105-letna Magdalena Niedzialkova iz nekega kraja pri Lvovu je stopila v petič pred poročni altar.

100-letni Turek Ferid Bej je prišel na sodišče v Carigardu in je zahteval, naj ga ločijo od desete žene, — da bi se poročil z 19-letnim dekletom.

106-letni Jim Claders iz Michigana je prava uganka znanstvenikom in zdravnikom, ki si ne morejo razlagati, kako je mogoče, da možakar sploh še živi, ker je od svojega 30. leta dalje skoraj vsak dan pijan — toda posteno.

Darujte za azilni sklad PTL!

Od Sušaka do Budve

Dr. Igor Rosina

Staro dubrovniško vlastelinstvo je že zdavnaj pomrlo. Ko je zasedel Dubrovnik Napoleon in je bil dokončno konec svobode, so sklenili gospari, naj tudi njihova imena ne prežive dnevi republike. Nič izmed njih se ni poročil in do kraja vseh staroslavne rodbine svobodnega Dubrovnika so izumrle. Danes so tu prišli, Hercegovci, okoličani in otočani, ki so se preselili sem in se tu udomačili. Stari Dubrovnik pa se je umaknil v Konavle, kjer grade gospoda svoja posestva in vinograde in čakal konca. V naravnost prečkanov, v vitkih, elegantnih postavah, poskem obnašanju, zaslediš še danes kri pripravnih sem poslušal civilni spor dveh Konavljank. To sta bili knežinj. Če pomislim na scene pri naših malotnih razpravah ali zaradi žaljenja časti!

Dubrovnik je danes po svoji lepoti in svojem zgodovinskem čaru, z ogromnim obzidjem, stolpi in stražarnicami, Lovrencom in porto Pile, gotovo svetovno znan. Toda kaj bi bil Dubrovnik, da je po stra-

dunu morje kakor nekdanj in da še stoje ob straneh stare palače vlastele v gotških, lombardskih in renesančnih slogih, kakor ob velikem kanalu v Benetkah. Strašen potres (l. 1667.) je sesul vse to v prah in zlomil tudi moč republike same. Odslej si ni mogla več opomoči do stare veličine.

V Dubrovniku smo ostali ves dan in še globoko v noč. Potem smo odpuli do Budve, najjužnejše točke naše pomorske vožnje. Skoraj smo že na meridianu, ki seka Napulj in še dokaj daleč sega naša meja tja do Ulcinja in albanskih gora.

Budva je dernier crie našega Jadrana. Na ozkem pasu obmorske nasipine velik, moderen hotel z ogromnimi oranžastimi oknicami na oknih, ki se odbijajo od modrine morja. Krasna, peščena plaža, odprto morje; zadaj takoj za hotelom in kopališčem strme, sivobebe pečine Lovčena več sto metrov v višino. Na divjeromantični lepoti je to najlepše pristanišče, ki smo ga videli na tem potovanju.

Kmalu pa opazimo, da gre za skorajeviča med našimi kopališči. Morje je preplitvo, da bi pristali ob obalo in tako se

izkrcavamo s pomočjo motornih čolnov; odnosno bolje, motornega čolna, ker vsa Budva razplaga le z enim samim. Preden se je ta napolnil, odplul, izkrcal na obali potnike in se zopet vrnil, da nas vse izvagonira — minila je dobra ura. Tudi čakanje v mestecu ob soparici julijskega popoldneva, preden smo dobili mesta v avtobusih in se srečno odpeljali, se nam je zdelo pol večnosti. Vozili smo se namreč po znameniti novi avtomobilski cesti na Cetinje in preko Njegušev na Kotor. Tja se je vračal tudi parnik, ki nas bo pričakoval na večer v luki za končni povratek domov.

Vožnje preko Cetinja ne bom popisoval. To je doživetje zase. Zlasti za nas Slovence, ki nam je od otroških let bila Črna gora simbol junaštva in romantike. Staroznane Peje Jovanovića slike o begu Črnogorcev v gore, o mečevanju itd., ki so nam v mladosti zbujale toliko fantazije, so se morale sicer umakniti iz naših meščanskih obednic v pisarne in brivnice in dati mesto Jakopiču in Jakcu. Toda staro hrepenenje po teh krajih je ostalo in vsak izmed nas je pretresen, ko potuje preko te klasične zemlje herojstva in svobodoljubja. Zanimivo je, kako nas Slovence privlačuje; izmed Jugoslovancev smo gotovo najštevilnejši, ki jo posečamo. Tu

je torej čemur pravijo Nemci — heroična pokrajina.

V Kotor smo prišli preveč utrujeni, da bi ga lahko občudovali. Stalno tudi ne bi hotel živeti tu, zaprt v zalivu. Kotor, rimski Ascrivium, je bilo pomorsko oporišče že od nekdanj. Za časa svetovne vojne je bil tukaj ves čas varno zasidran gros avstroogrskor mornarice. Obrambni zidovi s forum San Giovanni so izgubili menda danes svojo pomembnost; toda, ko se vozimo po Boki, nam iščejo oči utrd ob obali. Boka je fjord na Jadrano. Pokrajino, ki jo gledaš, ko se voziš po Boki z Risanom, Perastom in divjimi Krvošnjami v ozadju, prištevajo k najlepšim v Evropi. Toda danes nimamo prave razsvetljave, ki daje ravno naši jadranski obali toliko čara in edinstvene lepote. Tukaj si kakor med jezeri.

Zgodovinsko znamenite so Katene. Ta morská ožina ima svoje ime od tedaj, ko so jo Bokeljčani zapirali z verigami, da se zaščitijo pred upadi. Ko se pripelješ iz ožine, pa se ti odpro zopet novi zalivi. Na levo vidiš Tivat in hangarje za hidroavione.

Pri punti d'Ostro smo izplavali na odprto morje. Levo pred nami je mali otok: fort Mamula, ki čuva vhod. Na zunaj opazim le nekaj sveže nametane zemlje. KONEC.

Zanimivosti

New-York Babilon raznih narodnosti

Newyork ni ne ameriško, ne evropsko mesto, temveč zmes vseh narodnosti, plemen in politik. Je staro in novo — staro na spodnjem koncu ob morju, kjer je »downtown« s kupom nebotičnikov, finančnim predelom z borzo in glasovnim Wall Streetom, ozko in krivuljasto ulico kot kje v Dubrovniku, in v velikem kontrastu z okolico z nizko, zanikrno mestno hišo, novo pa od Štirinajste ulice proti severu, kjer so na gosto posejani nebotičniki. Med njimi kraljuje State Empire, ki ima 102 nadstropij in čez tisoč čevljev višine. Na 42. ulici, kjer je Times Square, je prometno središče; tam je na ulicah in pod ulicami takšen vrvež in ropot, da človek, ki prvič pride tja, misli, da je v blaznici.

Stari »downtown« je poln zgodovinskih monumentov, dočim je »uptown« bogat na modernih znamenitostih. V zadnjem so največji hoteli, najbogatejše

trgovine, najslajnejša (na Broadwayu) gledališča in glavne železniške postaje (vsi vlaki prihajajo v mesto pod zemljo). Tam je tudi Radio City (Rockefellerjevo mesto), ki tvori cel kup nebotičnikov s teatri, izložbami, radio postajami, strokovnimi šolami in s promenadami. V Central parku, ki je edini park v Newyorku, je veličasten in bogat Metropolitan muzej za umetnost, na drugem koncu parka pa naravoslovni muzej.

Pomanjkanje parkov nadomestuje mnogo »squares«, štirikotov ali trikotov, nekaj prostora z drevjem, spomeniki in klopami, kjer je polno ljudi podnevi in ponoči. Na Union Square je vedno polno brezposelnih delavcev. Stojijo v večjih ali manjših gruclah in srdito argumentirajo o novem dealu, unionizmu, revoluciji, komunizmu, fašizmu itd., v angleškem, italijanskem, ukrajinskem, hrvaškem in ži-

dovskem jeziku. V sosesčini Union Square so glavni stani delavskih unij in strank in razni zavodi. Tam je tudi stara Rand School in prostori socialdemokratske federacije.

V vsej Ameriki ni toliko lokalnih stavk stalno v teku kot v Newyorku.

Drugo, kar je danes v ospredju na newyorških ulicah, je neprestan konflikt med Coughlinovim in nasprotnimi agitatorji. Vsak čas se kje pojavi mlad moški ali ženska s torbo brošur in začne vpiti: »Father Coughlin razkrinkan! Kupite knjigo, ki vam pove vse! Pet centov!« Pet minut kasneje že pride izza ogla Coughlinov agent in ponuja magazin Social Justice. Kmalu se stepeta ali pa pride prej policaj in takrat Coughlinov nasprotnik hitro izgine. Policija daje potuho Coughlinovim agentom in preganja nasprotnike.

Slana voda in naše potenje

So avtomobilisti, ki na nedeljsko avtomobilsko vožnjo vzamejo s seboj steklenico limonade, ovito z mokrim prtičem in jo obesijo na zunanjo stran avtomobila. Zaradi prepriha med vožnjo vlaga iz prtiča izhlapeva, pri tem pa nastane hlad in ko iznajdljivi avtomobilist sede na gozdni parobek, si postreže s hladno pijačo. Na isti način, kakor se shladi steklenica limonade, odganja od nas naše prepoteno telo poletno vročino.

Kdor se poti, ne izgubi samo vode, temveč tudi sol. V potu je je namreč precej, približno 1 in pol odstotka. Opazili so, da težak v teku svojega delovnega časa lahko odda največ 8 kilogramov potu. Če vzamemo, da pri tem odda tudi nekaj manj ko 1 in pol odstotka soli, torej približno 40 gramov, je to še vseeno uvaževanja vredna količina. Kar odtehtajte 40 gramov soli in videli boste, kakšen kupček je je! Telo pa sol potrebuje. Če je primanjkuje, se pojavijo v mišicah krči, kar se pogosto zgodi pri težakih in kurjačih. Ljudi, ki delajo v vročini ali živijo v tropičnih krajih, se polasti nekakšna lažota po soli. Marsikateri Evropec je postal mnogo hudega, preden je sprevidel, da mora jesti več soli.

Dortmundski učenjaki so napravili poskus pri nekem kurjaču in ugotovili, da mu ni škodilo, če je veliko pil, le da so telesu odvzeli klor. Z našimi jedmi, predvsem s kuhinjsko soljo, namreč uživamo tudi klor in ga spet izločimo, posebno pri

potenju. Razen tega ga imamo v organih in v krvi zalogo kakšnih 120 do 80 gramov. Klor igra posebno vlogo v krvi, kjer ga mora biti vselej določena množina. Čeprav so kurjaču vzeli 30 do 40 gramov klora, ga niso mogli iz krvi, delovna zmožnost je bila večja in mož se je bolje počutil. Toda — in zdaj pride najvažnejša točka raziskovanja — mož je bil kurjač in je bil za poskus posebno pripravljen.

Ko so hoteli isti poskus napraviti pri nekem drugem možu, ki ni bil navajen dela pri visoki temperaturi, je padla količina klora v njegovi krvi, mož je dobil napad, glava je postala rdeča, nastopili so krči. Kakor hitro so mu dali pa nekaj gramov soli, je bil mož spet v nekaj minutah popolnoma normalen. Zato utegne kozarec čiste vode pri daljši hoji povzročiti smrt, ker se zmanjša količina soli v krvi. Z nekaj grami soli, raztopljen v pitni vodi, boste pa vse to popravili.

Izgubo vode pri potenju je tedaj nadomestiti. Pogosto ponavljano pravilo, da v vročini ne smemo dosti piti, ima tudi svoje senčne strani. Nesmiselno je piti veliko ledenomrzlih pijač. Kajti mrzloti, ki na lepem pride v telo, draži toplotni center in povzroči novo potenje, razen tega pa utegne škodovati tudi želodcu. Če pa v vročini pijemo tople pijače, se bolje počutimo. Če nič ne pijemo, nas utegne pa zadeti sončarica.

Vojne strahote na Kitajskem

Po dveh letih, odkar so Japonci vdrl na Kitajsko, je val invazije prodril v dvanajst od osemnajstih zgodovinskih provinc Kitajske, in sicer v dvanajst provinc, ki so najgostejše naseljene. Doslej samo ena pokrajina ni bila napadena iz zraka. To je Kitajski Turkestan. Kar se danes odigrava na Kitajskem, presega grozote vojne v Abesiniji in Španiji. Vojna uničuje posredno ali neposredno vso Kitajsko...

Največje žrtve pri tem mora prenašati civilno prebivalstvo, v prvi vrsti kmet in trgovec. Vendar je kitajski kmet zelo žilav in se ne da pregnati s svoje zemlje. Kadar zasedejo Japonci kakšen kitajski kraj, se kmetje umaknejo v gore, potem pa se zopet vrnejo v svoje domove. Tudi prebivalci mest in kulij so hudo prizadeti po grozotah vojne.

Japonska politika teži za tem, da v prvi vrsti zasede mesta na strateških položajih. Število prebivalstva, ki je zaradi tega primorano ostavljati domove, se potemtakem večinoma sestavlja iz revnih slojev. Položaj teh ljudi je obupnejši od položaja kmetov, kajti kmet na Kitajskem potrebuje samo malo slame in zemlje, da si zgradi zasilno bivališče. Govedo in seme za posevke že dobi, če ima streho.

Ljudje, ki imajo vpogled v kitajske razmere pravijo, da je največje zlo na Kitajskem hajduštvo. Japonci so sicer zavzeli mnogo mest, toda le malokje se jim

je posrečilo napraviti red. Splošni polom avtoritete je povzročil, da je prišlo na svobodo mnogo zločincev, ki zdaj ustrahujejo deželo. Hajduštvo je danes tako razširjeno na Kitajskem, kakor malokje na svetu. Vrste roparjev so se strahovito pomnožile z begunci iz vrst kitajskih kmetov, ki so morali zapustiti domove in zdaj tavajo po ogromni kitajski zemlji...

Vojna je izzvala tudi poplave in epidemije. Kitajske oblasti med vojno niso mogle popravljati nasipov zaradi povodnj in voda je vdrla čez bregove. Mednarodna komisija za pomoč Kitajski sodi, da je voda poplavlila 12 tisoč četvornih milj zemlje in prisilila 12 milijonov ljudi, da so zapustili svoja bivališča. A tudi sami Kitajci so marsikaj opustošili v želji, da se osvajač ne bo okoriščal z njihovimi dobrinami.

»KRVAVO« JEZERO

Voda majhnega tridentinskega jezera Tovel je te dni zopet postala krvavordeča. Lani so spomladi italijanski turisti opazili, da se je voda v tem alpskem jezeru nenadoma izpremenila. Postala je rdečkaste barve. Sedaj pa je temnordeča. Znanstveniki pravijo, da je to posledica neke rastline — Glinodinium — ljudje pa seveda pripovedujejo storijske, da je voda v jezeru vedno rdeča le takrat, kadar se pripravlja vojna.

JUNAŠKI PODVIG LETALCA SCOTTA

Angleški letalec kapetan Scott je rešil junaško smelostjo življenje devetim ljudem. Upravljal je dvomotorno letalo Angleškega zrakoplovnega društva, ki se je v višini 2000 metrov vnelo. Čim je Scott opazil ogenj, je izbral primeren kraj, kjer bi se lahko spustil. Potem je letalo zaokrenil tako, da ogenj ni bil osem do devet metrov dolg, ni mogel zajeti kajute, v kateri je bilo devet potnikov.

Vročina v pilotski kabini je bila strahovita, toda Scott je še pravočasno pristal. Eden od potnikov je pripovedoval:

Bili smo približno 20 km pred nekimi travoskim mestom, ko se je naše letalo naglo obrnilo. Mi nismo posvetili mnogo pozornosti temu, zakaj se je letalo tako naglo obrnilo k zemlji. Šele ko smo izstopili, smo opazili, kakšni nevarnosti smo ušli: planje je že lizal stene potniške kajute...

Da ni bilo junaškega pilota, niti eden od potnikov ne bi ostal živ.

— Ali ste vi tisti, ki je mojega moža rešil iz morskih valov?

— Da, jaz sem. Toda, pustite la, ni vredno govoriti o tem.

— Kaj ni vredno! Kam ste pa dali otroka in manšete od moža...

— Cul sem, da je vaša gospa padla iz si zvila nogo.

— Da, res je. Toda, najhujše je, da se jo odnesli k neki modistini za klobuk.

— Kaj je pa to, tu v skledi?

— Kaj neki, glavnata solata!

— Toda, komu naj bo to podobno?

— Kaj, je morda nisem prav skuhala!

— Po pravici mi povej, ali res se nikogar poljubila?

— Seveda ne! Ne vem, kako to, da vsi najprej to vpraša...

LESENE KOLIBE V VLTAVI

V srednjem toku Vltave so našli ostankе nekdanje lesene vasi, glinaste sode raznih velikosti in kamnite mline. Ostanke segajo v dobo 1000 let pred Kristom, prebivalci so bili poljedelci. Mrtvece so sežigali, pepel shranjevali v glinaste posode. Vltava je bila torej že tedaj važna prometna žila.

MALI OGLASI

CENE MALIH OGLASOV: V malih oglasih vsake beseda 50 par. najmanjša pristojbina za vsake oglas je din 8.—. Družbe, prekladi, dopisovanja in zensitivenjski oglasi din 1.— po besedi. Namizni znesek za te oglase je din 10.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojno. Oglasni davek za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu. Oziroma se vpslati v bismu skupaj z naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11.406. Za vsake pismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znakma za 3 din.

Razno

POSOLILA DOBE

državni, banovinski uslužbenici in upokojenci in posestniki Informacije dale Dolenšek, Radeče Podkraj. Priložite znamke. 6927-1

LEPA OREHOVA JEDERCA

dobavi najceneje Medarna Ljubljana, Židovska ul. 6. 7710-1

NOGAVICE — PLETENINE

volno za strojna in ročna dela, konjske koce, posteljne odeje, platno — perilo, blago za ženske obleke itd. dobite ugodno v novi trgovini in pletilnici »MARA«, Koroška cesta 26. 7888-1

ŠOLSKE

torbice in nahrbtnike v veliki izbiri priporoča Kravos, Aleksandrova 13. 7933-1

ELEKTROINSTALACIJE

novih stavb, popravila vseh vrst aparatov izvršuje po konkurenčnih cenah. Elektro-Silč, Meljska 1. 8113-1

ŠOLSKE TORBICE

aktivke, nahrbtniki, velika izbira pri M. Šterbal, Meljska 2 — Trg svobode 6. 8114-1

POZIVI

Pozivam g. Avgusta Pečenko, Maribor, Vojašniški trg 2, slugo združbe državnih uslužbencev, da mi sodno in uradno dokaže rasnico o govoricah, ki jih širi o moji osebi v javnosti, sicer ga smatram za lažnivca in klevetnika. — Ivan Vidmar, trg. pom., Maribor, Vrtna ul. 8. 8124-1

Posest

PARCELO prodam v Krčevini, Alojzija Zurati, Tyrševa ul. 14. 8110-2

MLADA PRILJUBLJENA ŽENA

želi intimnega znanja z bolj šim gospodom radi razvedrila. Dopise na upravo pod »Premožen«. 8112-2

Prodaj

Dobro ohranjen globoki OTROŠKI VOZIČEK prodam. Cankarjeva 8., prtlj. 8118-4

Prodaj dober

STARI JABOLČNIK

Vprašati pri Frank Purgai, Vukovski vrh 6. 1/4 ure od Jareninskega dvora. 8119-4

Predamo:

UMIVALNIK

2 ogledalom, marmornato ploščo, omaro, stelaže. Korošče, ul. 7-II, vrata 8. 8132-4

NAMIZNA JABOLKA

in izborne hrške se poceni prodajo pri Halbärth, Kalvariska 2. 8133-4

Stanovanje

STANOVANJE

se odda v najem v novo zidani hiši, soba in kuhinja. — Pobrežje. Dr. Verstovškova ul. 31. pri Mariboru. 8113-5

Odda se takoj lepo

KLETO STANOVANJE soba, kuhinja, pritlikline, zakoncema brez otrok. Turnerjeva 32. Vprašati Aleksandrova 3 hišnik. 8123-5

SONČNO STANOVANJE

3 sode, predstava, kuhinja, posebna soba, balkon, plin, se odda. Naslov v upravi. 8130-5

MANSARDNO STANOVANJE

2 sobi, kuhinja, pritlikline, 325 din, oddam takoj. Betnavska cesta 39. 8131-5

Soba odda

MEBLIRANA SOBA se odda. Cankarjeva ulica 1, Maribor. 8125-7

ODDAM SOBO

trem osebam s hrano, tudi jakom. Naslov v upravi. 8120-7

Službo dobi

ŽAGAR se sprejme. Naslov v upravi. 8110-3

UČENEC(-KA)

se takoj sprejme v špecijalno Babič, Krčevina 7. 8120-9

VAJENEC

za konfekcijsko in modno trgovino se sprejme. Naslov v upravi. 8121-9

TRGOVSKI POMOČNIK(-ICA)

se takoj sprejme. Nekaj kavičije potrebno. Pomočnik odda »Okolica Maribora« na upravo lista. 8122-9

BRIVSKEGA POMOČNIKA

dobrega, sprejemem takoj. Dr. Jevič, pri gl. mostu. 8127-9

Službo išče

KURJAC z izpitom išče službo. Naslov v upravi. 8111-10

Iščem mesto za

NATAKARICO v Mariboru ali okolici. Naslov v upravi »Večernik«. 8117-10

Lokal

DELAVNICO iščem. Naslov v upravi. 8109-14

V globoki boli naznanjamo tužno vest, da nas je za vedno zapustila naša nad vse dobra mama, gospa

Ema Dolajš, vd. Šanti, roj. Sirk

pos. in gost.

dne 27. avgusta 1939, ob 19.15. uri zvečer v 67. letu starosti.

Pogreb drage pokojnice se vrši v torek, 29. avgusta 1939, ob 15.30 iz mrtvašnice na mestnem pokopališču na Pobrežju.

Sv. maša zadušnica se bo brala 30. avgusta 1939 v magdalenski cerkvi ob 7. uri.

Maribor, 27. avgusta 1939.

Zalujoči ostali.